

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds
voor de Houtverwerkende Industrie
en Jachtbouw

Pensioenreglement 2020

colofon

administrateur

AZL

Postbus 4471, 6401 CZ Heerlen

www.bpf-phj.nl

versie

7 juli 2020

Inhoud

1	Deelneming in de pensioenregeling	7
Artikel 1	Deelneming	7
Artikel 2	Einde deelnemerschap	7
Artikel 3	Inkomende individuele waardeoverdracht	8
Artikel 4	Rechten bij arbeidsongeschiktheid of overlijden vóór de 20-jarige leeftijd	8
Artikel 5	Gemoedsbezwaarde werknemers	8
Artikel 6	Klachten en geschillen	8
2	Uitgangspunten van de pensioenregeling	9
Artikel 7	Karakter van de pensioenregeling	9
Artikel 8	Omschrijving van de pensioenaanspraken	9
Artikel 9	Basis van de pensioenopbouw	10
Artikel 10	Aanpassing pensioenaanspraken en ingegane pensioenen	11
Artikel 11	Pensioenuitkering	12
3	Pensionering	13
Artikel 12	Ouderdomspensioen	13
Artikel 13	Keuzemogelijkheden	13
Artikel 14	Deeltijdpensioen	14
Artikel 14a	Vervroegen en uitstellen van ouderdomspensioen	14
Artikel 14b	Uitruil en hoog-laagregeling	15
4	Verlof	17
Artikel 15	Verlof	17
5	Deeltijd	18
Artikel 16	Deeltijdfactor	18
6	Overlijden	19
Artikel 17	Risico Partnerpensioen	19
Artikel 18	Wezenpensioen	20
7	Uit dienst treden	21
Artikel 19	Beëindiging van deelneming anders dan door overlijden	21
Artikel 20	Plicht tot waardeoverdracht	21
Artikel 21	Uitzondering op plicht tot waardeoverdracht	22
Artikel 22	Collectieve waardeoverdracht	22
Artikel 23	Afkoop klein ouderdomspensioen en vroegpensioen bij beëindiging deelneming	23
Artikel 24	Afkoop klein partnerpensioen of wezenpensioen bij ingang	22
Artikel 25	Afkoop klein bijzonder partnerpensioen bij scheiding	23
Artikel 26a	Verval zeer klein pensioen	23
Artikel 26b	Waardeoverdracht klein pensioen	23
8	Arbeidsongeschiktheid	26
Artikel 27	Gehele of gedeeltelijke vrijstelling van premiebetaling in geval van arbeidsongeschiktheid	26

9	Scheiding	28
Artikel 28	Pensioenverevening	28
artikel 29	Bijzonder partnerpensioen	29
10	Aanpassen van pensioen	30
Artikel 30	Aanpassing aan ontoereikende premie	30
Artikel 31 toeslagen	Verlaging van pensioenaanspraken en ingegane pensioenen / herstel van verlagingen en gemiste 30	
11	Kosten en financiering	32
Artikel 32	Premie	32
12	Informatie vanuit de stichting	33
Artikel 33	Informatie over de pensioenregeling	33
Artikel 34	Jaarlijkse pensioenopgave	33
Artikel 35	Informatie aan gewezen deelnemers	34
Artikel 36	Informatie aan gewezen partners	34
Artikel 37	Informatie aan pensioengerechtigden	34
Artikel 38	Informatie over toeslagverlening en verlaging van pensioen	35
Artikel 39	Informatie op verzoek	35
Artikel 39a	Beschikbare informatie	35
Artikel 40	Informatie bij vertrek naar een andere EU-lidstaat	36
13	Aan te leveren informatie	37
Artikel 41	Verplichtingen van deelnemers en andere belanghebbenden	37
14	Overige bepalingen	38
Artikel 42	Extra ouderdoms- en partnerpensioen uit de overgangsregeling	38
Artikel 43	Inbreng van pensioenaanspraken uit deelneming in de stichting van voor 1 januari 2015	39
Artikel 44	Bijzondere hardheid	40
Artikel 45	Niet aan het fonds afgedragen premie	41
15	Inwerkingtreding	42
Artikel 46	Inwerkingtreding	42
Bijlage A:	Ruilvoeten en afkoopvoeten	43
Bijlage B:	Aanvullend pensioenreglement (excedentregeling)	49
Bijlage C:	Gemoedsbezwaarde werknemers	52
Bijlage D:	Klachten en geschillen	54

Definities

In dit reglement gelden de begripsomschrijvingen die zijn opgenomen in artikel 2 van de statuten van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Houtverwerkende Industrie en Jachtbouw. Verder wordt in dit reglement verstaan onder:

Aangesloten onderneming:

De onderneming werkzaam in hetzij de Houtverwerkende Industrie hetzij de onderneming werkzaam in de Houten en Kunststoffen Jachtbouw, alsmede waterrecreatieondersteunende activiteiten

Aangesloten onderneming in de Houtverwerkende Industrie:

De onderneming als bedoeld in artikel 2 onder A tot en met D en G van de Statuten van de stichting

Aangesloten onderneming in de Houten en Kunststoffen Jachtbouw, alsmede waterrecreatieondersteunende activiteiten:

De onderneming als bedoeld in artikel 2 onder H en I van de Statuten van de stichting

Aanspraakgerechtigde:

Persoon die begunstigde is voor een nog niet ingegaan pensioen

AOW:

Algemene Ouderdomswet

AOW-gerechtigde leeftijd:

De leeftijd als bedoeld in artikel 7a, eerste lid, van de AOW

Arbeidsongeschiktheid:

Arbeidsongeschikt in de zin van de *Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO)*, indien de WAO van toepassing is op de deelnemer, dan wel in de zin van de *Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA)*, indien de WIA van toepassing is

Bestuur:

Het bestuur van de stichting

Deelnemer:

De werknemer of gewezen werknemer die op grond van het pensioenreglement pensioenaanspraken verwerft jegens de stichting, met uitzondering van werknemers die statutair aan te merken zijn als bestuurder of een directeur-grotaandeelhouder (DGA), stagiaires en vakantiekrachten

Echtscheiding:

Beëindiging van het huwelijk door echtscheiding of door ontbinding na scheiding van tafel en bed

Gepensioneerde:

Pensioengerechtigde voor wie het ouderdomspensioen is ingegaan

Geregistreerd partnerschap:

In dit reglement wordt gelijkgesteld met:

- echtgeno(o)t(e): geregistreerde partner
- huwelijk: geregistreerd partnerschap

- gehuwden: als partner geregistreerden
- echtscheiding of ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed:
beëindiging van het geregistreerd partnerschap anders dan door overlijden of vermissing
- ongehuwd(e): niet als partner geregistreerd(e)

Gewezen deelnemer:

De gewezen werknemer door wie op grond van het pensioenreglement geen pensioen meer wordt verworven en die bij beëindiging van de deelneming een pensioenaanspraak heeft behouden jegens de stichting

Gewezen partner:

De persoon die partner van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde is geweest

Gezamenlijke huishouding:

- a. een notariële samenlevingsovereenkomst is verleden tenminste zes maanden voor het overlijden van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde, krachtens welke de partners zich verbonden hebben duurzaam een gezamenlijke huishouding te voeren, onder de verplichting gezamenlijk te voorzien in huisvesting en in elkaars verzorging, mits tussen hen geen bloed- en aanverwantschap in de eerste graad bestaat; *of*
- b. uit inschrijving in het bevolkingsregister blijkt dat de ongehuwde (gewezen) deelnemer of gepensioneerde met de ongehuwde persoon tenminste zes maanden op één adres woont, een duurzame huishouding voert en tussen hen geen bloed- en aanverwantschap in de eerste graad bestaat.

Levensloopverlof:

Verlof als bedoeld in artikel 39d van de *Wet op de loonbelasting 1964*

Nabestaande:

De persoon die op de dag van overlijden van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde diens partner was

Nabestaandenpensioen:

Partner- of wezenpensioen

Partner:

1. Degene met wie de deelnemer, aspirant-deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde gehuwd is;
2. De ongehuwde man of vrouw met wie de ongehuwde deelnemer, aspirant-deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde een gezamenlijke huishouding heeft.

Partnerpensioen:

Een uitkering voor de (gewezen) partner na overlijden van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde

Pensioenaanspraak:

Het recht op een nog niet ingegaan pensioen

Pensioendatum:

De eerste dag van de maand waarin de deelnemer of de gewezen deelnemer 67 jaar wordt

Pensioenreglement 2014:

Het pensioenreglement zoals dat van kracht was tot 1 januari 2015

Pensioenreglement 2015:

Het pensioenreglement zoals dat van kracht was na 1 januari 2015

Pensioneringsdatum:

De eerste dag van de maand waarin de deelnemer of de gewezen deelnemer met pensioen gaat

Pensioengerechtigde:

Persoon voor wie op grond van het reglement het pensioen is ingegaan

Scheiding:

Echtscheiding, scheiding van tafel en bed of beëindiging van het geregistreerd partnerschap

Stagiaires:

Werknemers die tijdelijk werkzaam zijn en waarbij het karakter leren belangrijker is dan werken

Stichting:

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Houtverwerkende Industrie en Jachtbouw

Vakantiekrachten:

Scholieren, studenten en andere studerenden, die in aansluiting op het volgen van onderwijs gedurende de (zomer)vakantie van hun onderwijsinstelling tijdelijk werkzaamheden verrichten, en die niet aansluitend werkzaamheden blijven verrichten in dienst van een aangesloten onderneming

Wezenpensioen:

Een uitkering voor het kind wegens het overlijden van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde

1 Deelneming in de pensioenregeling

Artikel 1 Deelneming

1. Aan deze pensioenregeling nemen deel alle werknemers vanaf hun 20^e verjaardag tot de eerste dag van de maand waarin de 67-jarige leeftijd wordt bereikt, die in dienst zijn van een aangesloten onderneming, en:
 - a. voor wie deelneming verplicht is op grond van artikel 2 van de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000, met uitzondering van:
 - i. statutaire bestuurders of directeur-groootaandeelhouders (DGA's) van een naamloze vennootschap of van een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid;
 - ii. werknemers in dienst van een onderneming waaraan op grond van het Vrijstellings- en boetebesluit Wet Bpf 2000 vrijstelling is verleend; of
 - b. die in dienst zijn van een onderneming waarmee de stichting een uitvoeringsovereenkomst heeft gesloten. Deze toelating kan alleen groepsgewijs en onder door het bestuur te stellen voorwaarden plaatsvinden.
2. Als deelneming voortvloeit uit onderdeel b van het voorgaande lid, gelden de bepalingen van dit reglement voor zover daarvan bij de bedoelde overeenkomst tussen de onderneming en de stichting niet is afgeweken op grond van de beoordeling van levenskansen en validiteitskansen of om andere redenen. De betrokken deelnemer wordt daarover bij zijn toelating zo nodig afzonderlijk in kennis gesteld.
3. De deelneming vangt aan op het moment dat:
 - a. de deelneming verplicht wordt op grond van de *Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000*, of
 - b. de werknemer die niet onder de verplichtstelling valt, voldoet aan de toelatingsvereisten die zijn neergelegd in de uitvoeringsovereenkomst als bedoeld in lid 1 onder b van dit artikel, maar niet eerder dan de datum van inwerkingtreding van dit reglement.

Artikel 2 Einde deelnemerschap

1. De deelneming eindigt:
 - a. op de pensioneringsdatum, maar uiterlijk op de pensioendatum;
 - b. als de deelnemer overlijdt voor de pensioendatum;
 - c.
 1. als de deelnemer ophoudt werknemer te zijn in dienst van de aangesloten onderneming, zonder aansluitend in dienst te treden van een andere aangesloten onderneming en zonder dat de uitzondering genoemd in lid 2 van dit artikel zich voordoet;
 2. als de verplichting tot deelneming voor hem komt te vervallen;
 3. als hij niet langer behoort tot een groep van werknemers van de aangesloten onderneming met wie de stichting een uitvoeringsovereenkomst in verband met vrijwillige aansluiting heeft gesloten.
2. De deelneming blijft in de volgende gevallen behouden, nadat de deelnemer is ontslagen uit de dienst van een aangesloten onderneming:
 - a. als en zolang als gevolg van artikel 27 aan de deelnemer vrijstelling voor het betalen van pensioenpremie is verleend vanwege arbeidsongeschiktheid;
 - b. als en zolang de deelneming vrijwillig wordt voortgezet voor eigen rekening, een en ander met inachtneming van hetgeen bepaald was omtrent vrijwillige voortzetting in het pensioenreglement van de stichting zoals dat gold per 31 december 2017. Vanaf 1 januari 2018 kan niet meer worden deelgenomen aan de vrijwillige voortzetting.

Artikel 3 Inkomende individuele waardeoverdracht

1. De stichting is verplicht om na een verzoek tot waardeoverdracht van een deelnemer de overdrachtswaarde aan te wenden ter verwerving van pensioenaanspraken voor die deelnemer, met inachtneming van het bepaalde bij en krachtens de Pensioenwet.
2. De plicht van de overdragende pensioenuitvoerder om de waarde rechtstreeks over te dragen en de plicht van de ontvangende pensioenuitvoerder om de waarde aan te wenden ontstaat indien de deelnemer een opgave heeft gevraagd van zijn pensioenaanspraken aan de ontvangende pensioenuitvoerder en daarna het verzoek tot waardeoverdracht doet aan de ontvangende pensioenuitvoerder en voorts aan alle voorwaarden gesteld bij en krachtens de Pensioenwet is voldaan.
3. De in dit artikel genoemde plicht tot waardeoverdracht geldt niet indien er sprake is van een situatie als bedoeld in artikel 21 van dit pensioenreglement. De bepalingen uit artikel 21 zijn daarbij, voor zover relevant, van overeenkomstige toepassing.

Artikel 4 Rechten bij arbeidsongeschiktheid of overlijden vóór de 20-jarige leeftijd

1. Als een werknemer, die jonger is dan 20 jaar en behoort tot de groep werknemers bedoeld in artikel 1, lid 1, tijdens het dienstverband arbeidsongeschikt wordt vóór de datum waarop hij de 20-jarige leeftijd zou hebben bereikt, wordt hij vanaf de datum waarop hij de 20-jarige leeftijd bereikt deelnemer in de zin van dit reglement, mits hij op laatstbedoelde datum nog steeds arbeidsongeschikt is. Tijdens deelneming heeft deze werknemer recht op gehele of gedeeltelijke vrijstelling van premiebetaling in overeenstemming met artikel 27 van dit reglement. Hierbij blijft het bepaalde in artikel 27, lid 7, onderdeel a, buiten beschouwing.
2. Als een gehuwde werknemer die, jonger is dan 20 jaar en behoort tot de groep werknemers, bedoeld in artikel 1, lid 1, of een werknemer die zijn partner voor de regeling heeft aangemeld en jonger is dan 20 jaar, tijdens het dienstverband overlijdt vóór de datum, waarop hij de 20-jarige leeftijd zou hebben bereikt, heeft:
 - a. de partner recht op het in artikel 8, lid 2, bedoelde pensioen waarbij het pensioen berekend wordt alsof de werknemer de 20-jarige leeftijd bereikt heeft op de datum van overlijden;
 - b. zijn kind recht op pensioen overeenkomstig artikel 8, lid 4 waarbij het pensioen berekend wordt alsof de werknemer de 20-jarige leeftijd bereikt heeft op de datum van overlijden.Deze pensioenen worden vastgesteld conform het bepaalde in artikelen 17 en 18 van dit reglement gebaseerd op een fictief dienstverband vanaf de 20^e verjaardag tot de eerste dag van de maand waarin de 67-jarige leeftijd wordt bereikt.

Artikel 5 Gemoedsbezwaarde werknemers

De mogelijkheid tot vrijstelling wegens gemoedsbezwaren is opgenomen in Bijlage C.

Artikel 6 Klachten en geschillen

De regeling omtrent klachten en geschillen is opgenomen in Bijlage D.

2 Uitgangspunten van de pensioenregeling

Artikel 7 Karakter van de pensioenregeling

De in artikel 8 genoemde pensioenaanspraken zijn gebaseerd op een uitkeringsovereenkomst, dat is een pensioenovereenkomst inzake een vastgestelde pensioenuitkering.

Artikel 8 Omschrijving van de pensioenaanspraken

1. De (gewezen) deelnemer heeft, met inachtneming van het bepaalde in artikel 45, recht op ouderdomspensioen.
2. De partner van de deelnemer heeft, met inachtneming van het bepaalde in artikel 45, recht op partnerpensioen indien het huwelijk is gesloten of de gezamenlijke huishouding is aangegaan voor de pensioneringsdatum. Een gewezen deelnemer of gepensioneerde kan recht op partnerpensioen hebben als de deelnemer ervoor gekozen heeft om een deel van zijn ouderdomspensioen om te zetten in partnerpensioen op grond van artikel 13 lid 3 van dit pensioenreglement of als er sprake is van opgebouwd partnerpensioen op grond van artikel 43 van dit pensioenreglement.
3. De gewezen partner van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde heeft, met inachtneming van het bepaalde in artikel 45, recht op bijzonder partnerpensioen indien het huwelijk is gesloten of de gezamenlijke huishouding is aangegaan voor de pensioneringsdatum en er sprake is van opgebouwd partnerpensioen op grond van artikel 43 van het pensioenreglement.
4. Na het overlijden van de deelnemer hebben recht op wezenpensioen, met inachtneming van het bepaalde in artikel 45:
 - a. de kinderen beneden de 21-jarige leeftijd, die in familierechtelijke betrekking stonden tot de deelnemer, of van wie ten genoegen van het bestuur wordt aangetoond dat zij door de deelnemer of ten tijde van diens overlijden als eigen kind werden opgevoed en onderhouden;
 - b. de kinderen van 21 jaar of ouder, maar jonger dan 27 jaar, die in familierechtelijke betrekking stonden tot de deelnemer, of van wie ten genoegen van het bestuur wordt aangetoond dat zij door de deelnemer ten tijde van diens overlijden als eigen kind werden opgevoed en onderhouden, mits hun beschikbare tijd grotendeels in beslag wordt genomen door of in verband met het volgen van onderwijs of een beroepsopleiding. Grotendeels wil zeggen voor meer dan 20 uur per week;
 - c. de kinderen van 21 jaar of ouder, maar jonger dan 27 jaar, die in familierechtelijke betrekking stonden tot de deelnemer, of van wie ten genoegen van het bestuur wordt aangetoond dat zij door de deelnemer ten tijde van diens overlijden als eigen kind werden opgevoed en onderhoudenmits zij een handicap hebben en in belangrijke mate op kosten van de deelnemer worden onderhouden.

Na het overlijden van een gewezen deelnemer of gepensioneerde kan er recht zijn op wezenpensioen voor de kinderen als bedoeld onder a. tot en met c. als er sprake is van opgebouwd wezenpensioen op grond van artikel 43 van dit pensioenreglement.
5. In afwijking van het bepaalde in lid 4 bestaat geen recht op wezenpensioen voor kinderen van een gepensioneerde, als die kinderen voortkomen uit het huwelijk of de gezamenlijke huishouding dat door de gepensioneerde na de pensioneringsdatum is gesloten respectievelijk is aangegaan.
6. De aanspraak op ouderdomspensioen van een (gewezen) deelnemer kan zonder toestemming van zijn partner niet bij overeenkomst tussen die (gewezen) deelnemer en de stichting of de aangesloten onderneming worden verminderd anders dan bij afkoop zoals voorzien in dit reglement, tenzij de (gewezen) deelnemer en zijn partner het recht op

pensioenverevening ingevolge de *Wet verevening pensioenrechten bij scheiding* hebben uitgesloten. De aanspraak op partnerpensioen ten behoeve van de partner van een (gewezen) deelnemer kan zonder toestemming van die partner niet bij overeenkomst tussen de (gewezen) deelnemer en de stichting of de aangesloten onderneming worden verminderd anders dan bij afkoop zoals voorzien in dit reglement.

7. De aanspraken die voortvloeien uit dit pensioenreglement kunnen niet worden afgekocht, vervreemd of prijsgegeven, dan wel formeel of feitelijk voorwerp van zekerheid worden, anders dan in de gevallen voorzien bij of krachtens de *Pensioenwet*.

Artikel 9 Basis van de pensioenopbouw

1. De pensioengrondslag vormt de basis voor de berekening van de hoogte van de pensioenen. De pensioengrondslag is gelijk aan het jaarloon van de deelnemer, verminderd met de franchise.
2. Het jaarloon is twaalf maal het loon per maand, verhoogd met 8% vakantietoeslag. Het loon is het vaste bruto basisloon, met inbegrip van eventuele vaste toeslagen. De hoogte van het loon wordt vastgesteld bij aanvang van deelneming en vervolgens jaarlijks per 1 januari. Bedragen die na 1 januari met terugwerkende kracht tot die datum worden vastgesteld op grond van de Collectieve Arbeidsovereenkomst voor de Houtverwerkende Industrie respectievelijk de CAO voor de Houten en Kunststoffen Jachtbouw, alsmede waterrecreatieondersteunende activiteiten worden daarbij volledig in aanmerking genomen. Vaste toeslagen zijn de in de bedrijfstak voor de Houtverwerkende Industrie en de bedrijfstak Houten en Kunststoffen Jachtbouw alsmede waterrecreatieondersteunende activiteiten gebruikelijke toeslagen, die een vast loonbestanddeel betreffen. Ingeval van een daling van het loon gedurende het jaar, wordt de hoogte van het loon per de datum waarop die daling plaatsvindt opnieuw vastgesteld.
3.
 - a. Voor de deelnemer die op grond van artikel 17a of 17b van de Collectieve Arbeidsovereenkomst voor de Houtverwerkende Industrie gebruik maakt van het recht om op basis van 80% dienstverband te gaan werken met behoud van de ouderdomspensioenopbouw op basis van een 100% dienstverband, wordt het in lid 2 vastgestelde jaarloon gecorrigeerd door een dienstverband van 100% aan te houden;
 - b. Voor de deelnemer die op grond van artikel 8 lid 7 sub d van de Collectieve Arbeidsovereenkomst voor de Houten en Kunststoffen Jachtbouw, alsmede waterrecreatieondersteunende activiteiten onder de in voornoemd artikel geldende voorwaarden gebruik maakt van het recht om te werken in een werkweek van 4 dagen wordt de ouderdomspensioenopbouw voortgezet op basis van een 100% dienstverband.
4. Het in aanmerking te nemen jaarloon als bedoeld in lid 2 is gebonden aan een maximum. Dit maximum is gelijk aan het maximum premieloon op jaarbasis als bedoeld in hoofdstuk 3 van de *Wet financiering sociale verzekeringen*, tenzij het bestuur anders beslist. Het maximum jaarloon is voor 2020 vastgesteld op € 57.232,-.
5. Met inachtneming van het in het vorige lid bedoelde maximum geldt ten aanzien van vertegenwoordigers in de bedrijfstak voor de Houtverwerkende Industrie dat:
 - a. onder jaarloon wordt verstaan het inkomen aan vast loon dat bij aanvang van de deelneming en vervolgens jaarlijks per 1 januari wordt vastgesteld, vermeerderd met de provisie die over het onmiddellijk voorafgaande kalenderjaar door de betrokkene werd genoten, verhoogd met 8% vakantietoeslag;
 - b. tussen de aanvang van de deelneming en de eerstvolgende 1 januari, voor de toepassing van dit pensioenreglement, wordt uitgegaan van het inkomensbedrag – herleid tot jaarloon – dat betrokkene naar verwachting van de aangesloten onderneming nog zal verwerven.
6. De franchise wordt jaarlijks voor het daarop volgende kalenderjaar door het bestuur vastgesteld (2020: € 15.951,-). De franchise wordt jaarlijks per 1 januari aangepast. Het percentage waarmee de franchise wordt verhoogd is in beginsel gelijk aan het percentage waarmee de uitkeringen voor gehuwden met volledige partnertoeslag (inclusief vakantiegeld, exclusief tegemoetkomingen) uit hoofde van de *Algemene Ouderdomswet* worden verhoogd per dezelfde datum. Het bestuur van de stichting kan jaarlijks besluiten de verhoging van de franchise in het betreffende jaar op een andere dan de in dit lid beschreven wijze vast te stellen.

7. De hoogte van de pensioengrondslag wordt vastgesteld bij de aanvang van de deelneming en vervolgens jaarlijks per 1 januari. Overstappen naar een andere aangesloten onderneming met behoud van deelneming wordt voor de toepassing van dit lid gelijkgesteld met een nieuwe aanvang. Ingeval van een daling van het loon gedurende het jaar als bedoeld in lid 2, wordt de hoogte van de pensioengrondslag per de datum waarop die daling plaatsvindt opnieuw vastgesteld.
8.
 - a. Als voor een deelnemer volledige vrijstelling voor premiebetaling is verleend overeenkomstig het bepaalde in artikel 27 van dit pensioenreglement, wordt geen rekening gehouden met wijzigingen in de pensioengrondslag, anders dan bedoeld in lid 9, die zich voordoen in de periode gelegen tussen de aanvang van de arbeidsongeschiktheid tot en met de laatste dag van de termijn, waarover deze vrijstelling van toepassing is.
 - b. Voor de gedeeltelijk arbeidsongeschikte deelnemer die nog in dienst is van een aangesloten onderneming bestaat de pensioengrondslag uit de som van de volgende bedragen:
 1. voor het deel waarvoor de deelnemer nog arbeid in dienstbetrekking verricht, wordt de pensioengrondslag bepaald door op het jaarloon een naar evenredigheid met de mate van arbeidsongeschiktheid verlaagde franchise in mindering te brengen;
 2. voor het deel waarvoor de deelnemer premievrijstelling geniet op grond van het bepaalde in artikel 27 van dit pensioenreglement, wordt de pensioengrondslag in aanmerking genomen die gold op het moment van arbeidsongeschikt worden, vermenigvuldigd met het percentage premievrijstelling dat volgens artikel 27 aansluit bij de mate van arbeidsongeschiktheid.
De aldus vastgestelde pensioengrondslag geldt vanaf de aanvang van de arbeidsongeschiktheid tot en met de laatste dag van de termijn waarover de bedoelde premievrijstelling van toepassing is.
 - c. Voor de gedeeltelijk arbeidsongeschikte deelnemer die niet meer in dienstbetrekking is bij een aangesloten onderneming wordt de pensioengrondslag in aanmerking genomen die gold op het moment van arbeidsongeschikt worden, vermenigvuldigd met het percentage premievrijstelling dat volgens artikel 27 aansluit bij de mate van arbeidsongeschiktheid.
9. Indien en zolang het bestuur van oordeel is dat de middelen van de stichting dit toelaten, worden de grondslagen van de deelnemer die wegens arbeidsongeschiktheid van premiebetaling is vrijgesteld verhoogd. Voor deze verhoging wordt aangesloten bij de eventuele verhoging die op basis van artikel 10 wordt vastgesteld.
10. Het bestuur kan op verzoek van een aangesloten onderneming voor deelnemers een van het pensioenreglement afwijkende bijzondere regeling treffen ten aanzien van het recht op ouderdoms-, partner- en wezenpensioen, één en ander met inachtneming van wettelijke voorschriften en op door het bestuur vastgestelde overige voorwaarden, waarbij het bestuur ook op andere punten van dit pensioenreglement kan afwijken. Het bestuur heeft op grond van het bepaalde in dit lid het aanvullende pensioenreglement (excedentregeling) vastgesteld die als bijlage B bij het pensioenreglement is opgenomen.

Artikel 10 Aanpassing pensioenaanspraken en ingegane pensioenen

1. Op de ingegane pensioenen en pensioenaanspraken wordt in beginsel jaarlijks toeslag verleend van maximaal de in het tweede lid genoemde ambitie. Het bestuur beslist evenwel jaarlijks in hoeverre ingegane pensioenen en pensioenaanspraken worden aangepast. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit het vermogen van de stichting gefinancierd.
2. Het ambitieniveau van de toeslagverlening is als volgt:
 - a. De opgebouwde pensioenaanspraken van de deelnemers worden in beginsel verhoogd met het percentage dat als volgt wordt bepaald:
 - voor 4/5 deel het percentage waarmee de lonen in de bedrijfstak voor de Houtverwerkende industrie op 1 oktober van het laatst verstreken jaar zijn gewijzigd ten opzichte van 1 oktober van het daaraan voorafgaande jaar; en
 - voor 1/5 deel het percentage waarmee de lonen in de bedrijfstak voor de Houten en Kunststoffen Jachtbouw

alsmede waterrecreatieondersteunende activiteiten op 1 oktober van het laatst verstreken jaar zijn gewijzigd ten opzichte van 1 oktober van het daar voorafgaande jaar.

- b. De opgebouwde pensioenaanspraken van gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en ingegane pensioenen worden in beginsel verhoogd met het percentage waarmee de prijzen op 1 oktober van het laatste verstreken jaar zijn gewijzigd ten opzichte van 1 oktober van het daaraan voorafgaande jaar (CPI-cijfer alle bestedingen, afgeleid).
- c. De op basis van het destijds geldende pensioenreglement verworven en voor 1 januari 2009 ingegane arbeidsongeschiktheidspensioenen worden in beginsel verhoogd in overeenstemming met het percentage waarmee het dagloon ingevolge de WAO/WIA wordt verhoogd. Deze arbeidsongeschiktheidspensioenen eindigen op de dag dat voor de betreffende deelnemers van toepassing zijnde WAO of WIA uitkering eindigt.

3. De volgende staffel is als leidraad vastgesteld voor het toekennen van toeslagen. :

- a. Indien het eigen vermogen (gemeten naar de beleidsdekkingsgraad) zodanig is dat daarmee alle toekomstige toeslagen op basis van de ambitie volledig kunnen worden gerealiseerd, wordt een volledige toeslag verleend;
- b. Indien het eigen vermogen (gemeten naar de beleidsdekkingsgraad) kleiner of gelijk is aan 10% van de voorziening pensioenverplichtingen wordt geen toeslag verleend;
- c. Indien het eigen vermogen (gemeten naar de beleidsdekkingsgraad) groter is dan 10% van de voorziening pensioenverplichtingen, doch kleiner is dan het eigen vermogen dat nodig is om de volledig ambitie te kunnen realiseren, wordt de toeslag naar rato verleend, onder voorwaarde dat de pro rata toeslag ten minste 0,5% bedraagt.

Het bestuur is bevoegd om van de hiervoor bedoelde leidraad af te wijken.

- 4. De stichting is bevoegd bij het vaststellen van het toeslagbeleid onderscheid te maken tussen verschillende soorten pensioenaanspraken en ingegane pensioenen, voor zover dat onderscheid wettelijk is toegestaan.
- 5. Toeslagverlening vindt altijd plaats per 1 januari van enig jaar en wordt verleend op de pensioenaanspraken en ingegane pensioenen met inbegrip van eerder verleende toeslagen.
- 6. Nadat een toeslag is verleend maakt de toeslag deel uit van de pensioenaanspraak of het ingegane pensioen.

Artikel 11 Pensioenuitkering

- 1. Alle pensioenen die uit dit pensioenreglement voortvloeien worden uitgekeerd in maandelijkse termijnen aan het einde van iedere kalendermaand.
- 2. Uitbetalingen vangen aan, zodra de stichting kennis draagt van de feiten, die de uitkering opvorderbaar maken. Indien die kennis uit de administratie van de stichting geput kan worden, geschiedt de uitkering ambtshalve.
- 3. Indien nadat een pensioentermijn invorderbaar is geworden, de rechthebbende zich niet met een behoorlijk bewijs van leven zijn heeft aangemeld, vervallen alle aanspraken daarop aan de stichting na het overlijden van de rechthebbende. Het bestuur kan echter besluiten, op verzoek van de wettelijke erfgenamen, de niet uitgekeerde pensioentermijnen aan deze erfgenamen uit te betalen.

3 Pensionering

Artikel 12 Ouderdomspensioen

1. Het ouderdomspensioen gaat in op de pensioendatum of de eerdere datum naar keuze van de (gewezen) deelnemer overeenkomstig artikel 14 of artikel 14a. Het ouderdomspensioen wordt uitgekeerd tot en met de maand waarin de rechthebbende overlijdt.
2. De deelnemer bouwt over ieder deelnemersjaar een percentage van de pensioengrondslag in dat jaar aan ouderdomspensioen op. Dit percentage bedraagt vanaf 2018: 1,738.
Het ouderdomspensioen wordt verhoogd met:
 - a. het ouderdomspensioen waar ingevolge het bepaalde in artikel 43 aanspraak op bestaat;
 - b. het ouderdomspensioen als bedoeld in artikel 42 indien en voor zover aan de voorwaarden als neergelegd in dat artikel wordt voldaan.
3. Deelneming gedurende een gedeelte van een jaar geeft aanspraak op een evenredig deel van het jaarlijks ouderdomspensioen en wel op basis van het aantal volle dagen. Daarbij wordt een jaar op het aantal kalenderdagen in het betreffende jaar gesteld en een maand op het werkelijke aantal dagen in de betreffende maand.
4. De aanspraak over een periode waarin de deelnemer werkzaam in de bedrijfstak voor de Houtverwerkende Industrie tevens deelnemer is in de Stichting Bedrijfspensioenfonds Sociale Werkvoorziening, wordt verminderd met de aanspraak die de deelnemer in die periode tegenover de genoemde Stichting verkrijgt.
5. Als in een periode waarin deelneming is gebaseerd op artikel 2, lid 2 sub b de ontvangen premie minder is dan de premie die voor de deelnemer op grond van artikel 32 van dit pensioenreglement verschuldigd zou zijn, worden de aanspraken over die periode dienovereenkomstig lager vastgesteld.
6. Indien het loon is verlaagd in verband met ziekte, vindt - in afwijking van lid 2 - pensioenopbouw plaats over de pensioengrondslag die zou gelden als het loon van de deelnemer niet verlaagd zou zijn in verband met ziekte. Voor de opbouw van het pensioen die betrekking heeft op het verschil tussen de hiervoor genoemde pensioengrondslag en de pensioengrondslag die geldt op basis van het verlaagde loon, is geen premie aan de stichting verschuldigd.

Artikel 13 Keuzemogelijkheden

1. Volgorde keuzemogelijkheden
De (gewezen) deelnemer mag binnen bepaalde grenzen veranderingen aanbrengen in zijn pensioenaanspraken. Hiermee kan de (gewezen) deelnemer zijn pensioenaanspraken beter afstemmen op zijn persoonlijke situatie. De volgende keuzemogelijkheden zijn toegestaan:
 - a) deeltijdpensioen;
 - b) vervroeging en uitstellen van ouderdomspensioen;
 - c) uitruil partnerpensioen in hoger ouderdomspensioen;
 - d) uitruil ouderdomspensioen in partnerpensioen; en
 - e) hoog-laagregeling.

Ook een combinatie van deze keuzemogelijkheden is toegestaan. De hiervoor aangegeven volgorde dient te worden aangehouden. De keuzemogelijkheden worden nader beschreven in artikel 14 en 14a en 14c.

2. Kosten keuzemogelijkheden
Een (gewezen) deelnemer heeft het recht kosteloos éénmaal van elke keuzemogelijkheid gebruik te maken. Indien een (gewezen) deelnemer vóór ingang van de uitkering voor een tweede maal gebruik maakt van een keuzemogelijkheid of een wijziging wenst op een eenmaal gemaakte keuze, worden de kosten hiervan door de stichting bij de (gewezen) deelnemer in rekening gebracht.
3. Procedureregels
Indien een (gewezen) deelnemer gebruik wil maken van de keuzemogelijkheden als bedoeld in de artikelen 14, 14a of 14b, dient hij uiterlijk zes maanden voor de pensioneringsdatum een schriftelijk verzoek in te dienen bij de stichting.

Artikel 14 Deeltijdpensioen

1. De (gewezen) deelnemer heeft het recht om het ouderdomspensioen gedeeltelijk eerder te laten ingaan dan op de pensioendatum. Het ouderdomspensioen kan niet eerder gedeeltelijk ingaan dan de eerste dag van de maand waarin de (gewezen) deelnemer de leeftijd bereikt die gelegen is vijf jaar voor de voor de (gewezen) deelnemer geldende AOW-gerechtigde leeftijd.
2. Ingeval een deelnemer het ouderdomspensioen gedeeltelijk eerder laat ingaan, vindt verdere opbouw van ouderdomspensioen en partnerpensioen plaats, voor zover en zolang in dienstbetrekking bij een aangesloten onderneming wordt doorgewerkt.
3. Het gedeelte van het ouderdomspensioen dat ingaat vóór de pensioendatum wordt herrekend volgens het bepaalde in artikel 14a, lid 3.
4. Een éénmaal gemaakte keuze voor het gedeeltelijk eerder laten ingaan van het ouderdomspensioen ligt voor minimaal één jaar, dan wel – indien eerder – tot de pensioendatum vast. Een eventuele nieuwe keuze na de hiervoor genoemde periode van minimaal één jaar kan alleen leiden tot een verhoging van het gedeelte van het ouderdomspensioen dat ingaat. Uiterlijk op de pensioendatum gaat het ouderdomspensioen volledig in.
5. De (gewezen) deelnemer kan op diens verzoek voor het gedeelte van het ouderdomspensioen dat eerder ingaat, na de herrekening als bedoeld in lid 3, gebruik maken van de keuzemogelijkheden als bedoeld in de artikelen 14b.

Artikel 14a Vervroegen en uitstellen van ouderdomspensioen

1. De (gewezen) deelnemer heeft het recht om het ouderdomspensioen volledig eerder te laten ingaan dan op de pensioendatum. Het ouderdomspensioen kan niet eerder ingaan dan de eerste dag van de maand waarin de (gewezen) deelnemer de leeftijd bereikt die gelegen is vijf jaar voor de voor de (gewezen) deelnemer geldende AOW-gerechtigde leeftijd.
2. Indien het ouderdomspensioen eerder ingaat dan op de pensioendatum, wordt het actuariael herrekend tot een lager ouderdomspensioen en vindt verdere opbouw van ouderdomspensioen en partnerpensioen plaats, voor zover en zolang in dienstbetrekking bij een aangesloten onderneming wordt doorgewerkt.
3. Indien gekozen wordt om het ouderdomspensioen eerder te laten ingaan dan op de pensioendatum, wordt het ouderdomspensioen verlaagd aan de hand van de door het bestuur, gehoord de actuaire, met inachtneming van de volgens algemeen aanvaarde actuariële grondslagen vastgestelde, onderstaande tabel. Indien de pensioneringsdatum niet valt in de maand waarin de desbetreffende leeftijd is bereikt, wordt een van onderstaande tabel afwijkend percentage aangehouden dat overeenkomt met de leeftijd van betrokkene op de pensioneringsdatum in dagen nauwkeurig.

Indien het ouderdompensioen ingaat bij het bereiken van de navolgende leeftijd	wordt het tot die datum opgebouwde ouderdompensioen met de normale pensioendatum als ingangsdatum vermenigvuldigd met het navolgende percentage
62	77,98%
63	81,67%
64	85,68%
65	90,04%
66	94,79%
67	100,00%

4. De in het derde lid genoemde ruilvoeten gelden voor de periode 1 januari 2020 tot en met 31 december 2020. Het bestuur heeft het recht de factoren tussentijds aan te passen indien daarnaar het oordeel van het bestuur gegronde redenen voor zijn.
5. De (gewezen) deelnemer heeft het recht de pensioendatum uit te stellen tot uiterlijk de eerste dag van de maand waarin de (gewezen) deelnemer de leeftijd bereikt die gelegen is vijf jaar na de voor de (gewezen) deelnemer geldende AOW-gerechtigde leeftijd. In geval van uitstel wordt het ouderdompensioen verhoogd aan de hand van de door het bestuur, gehoord de actuaaris, met inachtneming van de volgens algemeen aanvaarde actuariële grondslagen vastgestelde, onderstaande tabel. Indien de pensioneringsdatum niet valt in de maand waarin de desbetreffende leeftijd is bereikt, wordt een van onderstaande tabel afwijkend percentage aangehouden dat overeenkomt met de leeftijd van betrokkene op de pensioneringsdatum in dagen nauwkeurig. Bij uitstel blijft het pensioenreglement van toepassing op de deelnemer met dien verstande dat geen pensioenopbouw meer plaatsvindt.

Indien het ouderdompensioen ingaat bij het bereiken van de navolgende leeftijd	wordt het tot die datum opgebouwde ouderdompensioen met de normale pensioendatum als ingangsdatum vermenigvuldigd met het navolgende percentage
67	100,00%
68	105,75%
69	112,12%
70	119,22%
71	127,16%
72	136,08%

Artikel 14b Uitrust en hoog-laagregeling

1. Uitrust partnerpensioen in hoger ouderdompensioen
- De (gewezen) deelnemer werkzaam in de bedrijfstak voor de Houtverwerkende Industrie die op grond van het tot 1 januari 2002 geldende pensioenreglement aanspraken heeft verworven op partnerpensioen, heeft op de pensioneringsdatum het recht dit partnerpensioen geheel of gedeeltelijk uit te ruilen in een hoger ouderdompensioen.
 - De (gewezen) deelnemer werkzaam in de bedrijfstak voor de Houtverwerkende Industrie die op grond van de vanaf 1 januari 2006 geldende pensioenreglementen aanspraken heeft verworven op partnerpensioen, heeft op de pensioneringsdatum het recht dit partnerpensioen geheel of gedeeltelijk uit te ruilen in een hoger ouderdompensioen.
 - De uitrust als bedoeld onder a en b wordt eenmalig uitgevoerd op de pensioneringsdatum. De verhoging van het ouderdompensioen wordt berekend op basis van algemeen aanvaarde actuariële grondslagen. De betreffende ruilvoet is vastgelegd in bijlage A.
 - Voor de uitrust als bedoeld onder a en b is, wanneer de (gewezen) deelnemer werkzaam in de bedrijfstak voor de Houtverwerkende Industrie een partner heeft, de toestemming van deze partner vereist, die daarmee tevens afstand

doet van het partnerpensioen. De (gewezen) deelnemer en de partner dienen tevens te verklaren ermee bekend te zijn, dat als gevolg van de uitruil vanaf de pensioneringsdatum het partnerpensioen geheel of gedeeltelijk vervalt, alsmede dat deze uitruil, toestemming en afstandsverklaring niet herroepen kunnen worden.

e. Bijzonder partnerpensioen en wezenpensioen worden niet uitgeruild.

2. Uitruil ouderdompensioen in partnerpensioen

- a. De (gewezen) deelnemer heeft het recht een deel van het ouderdompensioen uit te ruilen in een hoger partnerpensioen bij beëindiging van de deelneming en op de pensioneringsdatum.
- b. Indien gekozen wordt een deel van het ouderdompensioen uit te ruilen in een hoger partnerpensioen, wordt het partnerpensioen verhoogd volgens de in bijlage A bij dit pensioenreglement opgenomen ruilvoet.
- c. Na uitruil als hier bedoeld bedraagt het partnerpensioen maximaal 70% van het ouderdompensioen dat na de uitruil resteert. Na uitruil van ouderdompensioen is de uitgeruilde aanspraak op ouderdompensioen vervangen door de aanspraak op de verhoging van partnerpensioen.
- d. Er vindt geen uitruil van een deel van het ouderdompensioen plaats indien:
 - a. dit betrekking heeft op verevend ouderdompensioen, als bedoeld in artikel 28.
 - b. het ouderdompensioen op jaarbasis door de uitruil lager zou worden dan de wettelijke grens die daarvoor op dat moment geldt;
 - c. het partnerpensioen wordt uitgeruild in ouderdompensioen.

3. Hoog-laagregeling

De (gewezen) deelnemer heeft de mogelijkheid om te kiezen voor een ouderdompensioen vanaf de pensioneringsdatum dat, naar keuze gedurende vijf of tien jaar, hoger of lager is dan de daaropvolgende periode. De lage uitkering is ten minste gelijk aan 75% van de hoge uitkering. Deze mogelijkheid kan eenmalig worden benut als het ouderdompensioen ingaat en volgens de op dat moment door de stichting aangeboden mogelijkheden die zijn vastgelegd in bijlage A.

De (gewezen) deelnemer heeft tevens de mogelijkheid om te kiezen voor een hoog ouderdompensioen vanaf de vervroegde pensioneringsdatum tot de eerste dag van de maand waarin de AOW-gerechtigde leeftijd wordt bereikt en vervolgens vanaf de eerste dag van de maand waarin de AOW-gerechtigde leeftijd wordt bereikt een laag ouderdompensioen. In de periode tussen de pensioneringsdatum en de eerste dag van de maand waarin de AOW-gerechtigde leeftijd wordt bereikt, blijft voor de toets of de lage uitkering ten minste gelijk is aan 75% van de hoge uitkering een bedrag buiten beschouwing dat overeenkomt met het bedrag bedoeld in artikel 18d, derde lid, van de *Wet op de loonbelasting 1964*. Onder de AOW-gerechtigde leeftijd wordt voor de toepassing van dit lid verstaan de AOW-gerechtigde leeftijd zoals deze voor de gepensioneerde geldt bij ingang van het ouderdompensioen.

4 Verlof

Artikel 15 Verlof

Gedurende de periode waarin de deelnemer gebruik maakt van levensloopverlof, wordt de pensioenopbouw voortgezet indien en voor zover premie wordt betaald. Indien en zolang tijdens de verlofperiode ten minste 70% van het laatstverdiende loon genoten wordt (levenslooploon en eventueel nog van de aangesloten onderneming ontvangen loon), kan de pensioenopbouw voortgezet worden op basis van de pensioengrondslag die voor de deelnemer gegolden zou hebben als hij geen gebruik zou hebben gemaakt van het levensloopverlof. Als minder dan 70% van het laatstverdiende loon genoten wordt tijdens de verlofperiode, kan de pensioenopbouw voortgezet worden over de pensioengrondslag die overeen komt met het feitelijk genoten loon.

5 Deeltijd

Artikel 16 Deeltijdfactor

Voor een deelnemer met een kortere werktijd dan de normale arbeidsduur als bedoeld in de Collectieve Arbeidsovereenkomst voor de Houtverwerkende Industrie respectievelijk de CAO voor de Houten en Kunststoffen Jachtbouw alsmede waterrecreatieondersteunende activiteiten, wordt de pensioengrondslag vastgesteld uitgaand van het pensioengevend salaris behorend bij een voltijdsdienstverband en het maximumjaarloon, bedoeld in artikel 9 lid 4, en de franchise, bedoeld in artikel 9 lid 6, de vastgestelde pensioengrondslag wordt vervolgens naar evenredigheid verminderd. Bij een wijziging van de kortere werktijd als hiervoor bedoeld gedurende het jaar, wordt de pensioengrondslag per de datum waarop die wijziging plaatsvindt, opnieuw vastgesteld.

6 Overlijden

Artikel 17 Risico Partnerpensioen

1. De partner met wie de deelnemer voor de pensioneringsdatum is gehuwd dan wel een gezamenlijke huishouding is aangegaan en waarvan het overlijden plaatsvindt tijdens de deelname aan de pensioenregeling heeft recht op partnerpensioen. Een gewezen deelnemer of gepensioneerde kan recht op partnerpensioen hebben als de deelnemer ervoor gekozen heeft om een deel van zijn ouderdomspensioen om te zetten in partnerpensioen op grond van artikel 14b, lid 2 van dit pensioenreglement of als er sprake is van opgebouwd partnerpensioen op grond van artikel 43 van dit pensioenreglement
2. Het partnerpensioen gaat in op de eerste dag van de maand waarin de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde overlijdt en wordt uitgekeerd tot en met de maand waarin de partner overlijdt.
3. Bij overlijden van een deelnemer bedraagt het jaarlijks partnerpensioen de som van:
 - a. 70% van het ouderdomspensioen dat, in afwijking op hetgeen bepaald is in artikel 12, lid 2, opgebouwd zou zijn vanaf 1 januari 2018, dan wel de datum van aanvang van de deelneming indien die is gelegen na 1 januari 2018, tot aan de overlijdensdatum op basis van een percentage van 1,85;
 - b. 70% van het ouderdomspensioen, dat in afwijking op hetgeen bepaald is in artikel 12, lid 2, opgebouwd had kunnen worden vanaf de overlijdensdatum tot aan de pensioendatum op basis van een percentage van 1,85;
 - c. 70% van het over de periode 2015 tot 2018 opgebouwde ouderdomspensioen, mits het deelnemerschap onafgebroken heeft doorgelopen vanaf 2015 tot en met het moment van overlijden van de deelnemer
 - d. 70% van het over de periode 2013 tot 2015 opgebouwde ouderdomspensioen, mits het deelnemerschap onafgebroken heeft doorgelopen vanaf 2013 tot en met het moment van overlijden van de deelnemer
 - e. 77,57% van het over de periode 2010 tot 2013 opgebouwde ouderdomspensioen, mits het deelnemerschap onafgebroken heeft doorgelopen vanaf 2010 tot en met het moment van overlijden van de deelnemer;
 - f. 70% van het over de periode 2002 tot 2006 opgebouwde ouderdomspensioen, mits het deelnemerschap onafgebroken heeft doorgelopen vanaf 2002 tot en met het moment van overlijden van de deelnemer
 - g. het opgebouwde partnerpensioen uit het overgangsrecht zoals opgenomen in artikel 43 inclusief de daarop volgens artikel 10 verleende verhogingen; en
 - h. het partnerpensioen uit de overgangsregeling zoals opgenomen in artikel 42, indien en voor zover voldaan wordt aan de voorwaarden als opgenomen in dat artikel

Voor de berekening van het partnerpensioen vanaf de overlijdensdatum wordt uitgegaan van de laatstelijk voor het overlijden vastgestelde pensioengrondslag. Indien het loon verlaagd is in verband met ziekte en daardoor een lagere pensioengrondslag geldt, wordt het nog op te bouwen partnerpensioen gebaseerd op de pensioengrondslag die gold vóór de verlaging van het loon.

4. Indien een (gewezen) deelnemer of een gepensioneerde met één of meerdere andere partners dan de nabestaande gehuwd is geweest of een gezamenlijke huishouding heeft gevoerd, wordt het partnerpensioen ten behoeve van zijn nabestaande verminderd met het bijzonder partnerpensioen als bedoeld in artikel 29.
5. Bij uitdiensttreding en bij pensionering vervalt het recht op partnerpensioen, tenzij
 - er sprake is van een opgebouwd partnerpensioen uit het overgangsrecht zoals opgenomen in artikel 43;
 - de deelnemer ervoor gekozen heeft om een deel van zijn ouderdomspensioen om te zetten in partnerpensioen op grond van artikel 14b lid 2 van dit pensioenreglement.

6. Tijdens een periode van levensloopverlof van maximaal 18 maanden, wordt het jaarlijks partnerpensioen – ongeacht of de deelnemer er voor gekozen heeft om de pensioenopbouw op grond van artikel 15 voort te zetten - vastgesteld conform het bepaalde in het derde lid. Na de periode van 18 maanden bedraagt het jaarlijks partnerpensioen, in afwijking van het derde lid, het tot de dag van overlijden opgebouwde partnerpensioen op grond van artikel 43.
7. Geen recht op partnerpensioen bestaat indien het huwelijk of de gezamenlijke huishouding eerst na de pensioneringsdatum is aangegaan.

Artikel 18 Risico wezenpensioen

1. Het wezenpensioen gaat in op de eerste van de maand waarin de deelnemer of voor zover er sprake is van opgebouwd wezenpensioen op grond van artikel 43 van dit pensioenreglement de (gewezen) deelnemer dan wel gepensioneerde, is komen te overlijden, en wordt uitgekeerd tot en met de maand waarin het kind ophoudt rechthebbende te zijn dan wel eerder komt te overlijden. In afwijking hiervan gaat het wezenpensioen ten aanzien van het kind, dat geboren wordt binnen 307 dagen na het overlijden van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde eerst in op de eerste dag van de kalendermaand, waarin het kind wordt geboren.
2. Het jaarlijks wezenpensioen bij overlijden van een deelnemer bedraagt voor elk daarvoor in aanmerking komend kind 20% van het jaarlijks partnerpensioen als bedoeld in artikel 17, lid 3 onder a, b, c, d, e en h zonder een eventuele vermindering met een bijzonder partnerpensioen als bedoeld in artikel 29 vermeerderd met het eventueel op grond van artikel 43 van dit pensioenreglement opgebouwde wezenpensioen. Bij overlijden van een gewezen deelnemer of gepensioneerde is het jaarlijks wezenpensioen voor elk daarvoor in aanmerking komend kind gelijk aan het eventueel op grond van artikel 43 van dit pensioenreglement opgebouwde wezenpensioen.
3. Het wezenpensioen wordt verdubbeld vanaf de eerste dag van de maand waarin het kind volledig ouderloos is geworden. In dit verband wordt onder ouder verstaan de ouder die in familierechtelijke betrekking heeft gestaan tot het kind.
4. Het wezenpensioen van minderjarige kinderen wordt uitgekeerd aan de wettelijke vertegenwoordiger.

7 Uit dienst treden

Artikel 19 Beëindiging van deelneming anders dan door overlijden

1. Ingeval een deelnemer de deelneming vóór de pensioendatum anders dan door overlijden of pensionering beëindigt, behoudt hij premievrije rechten op:
 - a. ouderdomspensioen;
 - b. partnerpensioen voor zover er sprake is van een opgebouwd partnerpensioen uit het overgangsrecht zoals opgenomen in artikel 43 of voor zover de deelnemer ervoor gekozen heeft om een deel van zijn ouderdomspensioen om te zetten in partnerpensioen op grond van artikel 14b lid 2 van dit pensioenreglement;
 - c. wezenpensioen zover er sprake is van een opgebouwd wezenpensioen uit het overgangsrecht zoals opgenomen in artikel 43

De hoogte van de premievrije rechten wordt bepaald door de rechten die de deelnemer tot de datum van die beëindiging van het deelneming heeft verworven.

2. De gewezen deelnemer, die na de beëindiging van de deelneming recht heeft op een uitkering op grond van de Werkloosheidwet behoudt gedurende de periode dat hij de uitkering ontvangt, aanspraak op partnerpensioen ten behoeve van zijn partner. Met inachtneming van het bepaalde in artikel 17, wordt de hoogte van het partnerpensioen vastgesteld alsof het partnerpensioen tot beëindiging van de deelneming op opbouwbasis zou zijn overeengekomen, waarbij rekening wordt gehouden met het partnerpensioen verkregen door uitruil van ouderdomspensioen voor partnerpensioen als bedoeld in artikel 14b lid 2 van dit pensioenreglement.

Artikel 20 Plicht tot waardeoverdracht

1. De stichting is verplicht om na een verzoek van een gewezen deelnemer tot waardeoverdracht de overdrachtswaarde van zijn pensioenaanspraken over te dragen indien:
 - a. er sprake is van een individuele beëindiging van de deelneming; en
 - b. die waardeoverdracht ertoe strekt het de gewezen deelnemer mogelijk te maken pensioenaanspraken te verwerven bij de ontvangende pensioenuitvoerder van de nieuwe werkgever of de beroepspensioenregeling;tenzij sprake is van een van de in artikel 21 omschreven situaties of tenzij sprake is van een in artikel 26b bedoelde situatie. Indien het verzoek van de gewezen deelnemer tot waardeoverdracht partnerpensioen betreft, is voor de waardeoverdracht van dit partnerpensioen tevens vereist dat de partner die begunstigde is voor het partnerpensioen met de waardeoverdracht instemt.
2. De plicht van de overdragende pensioenuitvoerder om de waarde rechtstreeks over te dragen en de plicht van de ontvangende pensioenuitvoerder om de waarde aan te wenden ontstaat indien de deelnemer een opgave heeft gevraagd van zijn pensioenaanspraken aan de ontvangende pensioenuitvoerder en daarna het verzoek tot waardeoverdracht doet aan de ontvangende pensioenuitvoerder.

Voordat de overdrachtswaarde wordt berekend, worden de over te dragen pensioenaanspraken verlaagd voor zover in het kader van een herstelplan verlagingen zijn verwerkt in de technische voorzieningen, maar nog niet zijn doorgevoerd in de pensioenaanspraken en pensioenrechten.

Artikel 21 Uitzondering op plicht tot waardeoverdracht

1. De in artikel 20 genoemde plicht tot waardeoverdracht geldt niet zolang:
 - a. de overdragende of ontvangende pensioenuitvoerder een pensioenfonds is waarbij gezien de beleidsdekkingsgraad de technische voorzieningen niet meer volledig door waarden worden gedekt;
 - b. de overdragende of ontvangende pensioenuitvoerder een verzekeraar is ten aanzien waarvan een besluit als bedoeld in artikel 3a:85 van de *Wet op het financieel toezicht* van toepassing is, of die failliet is; of
 - c. de overdragende pensioenuitvoerder een verzekeraar is en aanvullende bijdragen van de werkgever noodzakelijk zijn maar de financiële toestand van die werkgever blijkt een schriftelijke verklaring van een niet aan de onderneming van de werkgever verbonden accountant die aanvullende bijdragen niet toelaat;
 - d. dan wel sprake is van het bepaalde bij en krachtens artikel 72a van de Pensioenwet.
2. Indien de in het eerste lid genoemde omstandigheden niet meer van toepassing zijn herleven in artikel 20 genoemde plichten van de overdragende pensioenuitvoerder en de ontvangende pensioenuitvoerder, met inachtneming van het bepaalde bij en krachtens artikel 74 van de Pensioenwet.
3. *Informatieplicht overdragende pensioenuitvoerder*
Een overdragende pensioenuitvoerder die in de periode waarin de in het eerste lid genoemde omstandigheden op hem van toepassing zijn verzoeken om waardeoverdracht heeft gekregen, informeert, wanneer deze omstandigheden niet meer van toepassing zijn, alle deelnemers die in die periode gewezen deelnemer zijn geworden en de betrokken ontvangende pensioenuitvoerders over de mogelijkheid alsnog waarde over te dragen.
4. *Informatieplicht ontvangende pensioenuitvoerder*
Een ontvangende pensioenuitvoerder die in de periode waarin de in het eerste lid genoemde omstandigheden op hem van toepassing zijn verzoeken om waardeoverdracht heeft gekregen, informeert, wanneer deze omstandigheden niet meer van toepassing zijn, alle deelnemers die in die periode een verzoek tot waardeoverdracht hebben gedaan en de betrokken overdragende pensioenuitvoerders over de mogelijkheid alsnog waarde over te dragen.

Artikel 22 Collectieve waardeoverdracht

1. De stichting is op verzoek van een werkgever of, bij bedrijfstakpensioenfonds, de partijen die de pensioenregeling zijn overeengekomen, bevoegd tot collectieve waardeoverdracht indien:
 - a. de waardeoverdracht ertoe strekt in verband met beëindiging van de verplichte aansluiting van de werkgever bij de stichting, dan wel in verband met beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst tussen de werkgever en de stichting de waarde onder te brengen bij de ontvangende pensioenuitvoerder met wie de werkgever een uitvoeringsovereenkomst heeft gesloten;
 - b. de waardeoverdracht ertoe strekt in verband met beëindiging van de verplichte aansluiting van de werkgever bij de overdragende pensioenuitvoerder, dan wel in verband met beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst tussen de werkgever en de overdragende pensioenuitvoerder de waarde onder te brengen bij de stichting;
 - c. de werkgever wordt overgenomen als gevolg van een overgang van een onderneming als bedoeld in artikel 7:662 BW, en de overnemende onderneming een uitvoeringsovereenkomst heeft gesloten of gaat sluiten met een andere pensioenuitvoerder of dezelfde pensioenuitvoerder;
 - d. de werkgever wordt overgenomen als gevolg van een overgang van een onderneming als bedoeld in artikel 7:662 BW, en de overnemende onderneming is aangesloten bij de stichting; of
 - e. de waardeoverdracht ertoe strekt in verband met een collectieve wijziging van de pensioenovereenkomst de waarde van pensioenaanspraken of pensioenrechten aan te wenden bij de stichting overeenkomstig de gewijzigde pensioenovereenkomst.

2. Bij een collectieve waardeoverdracht als bedoeld in het eerste lid wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:
 - a. de deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners of de pensioengerechtigden hebben geen bezwaren jegens de stichting kenbaar gemaakt tegen de waardeoverdracht nadat zij over het voornemen schriftelijk zijn geïnformeerd;
 - b. de overdrachtswaarde wordt door de overdragende pensioenuitvoerder zodanig vastgesteld dat de voor mannen en vrouwen te verwerven pensioenrechten gelijk zijn waarbij aan het vereiste van collectieve actuariële gelijkwaardigheid op basis van dezelfde grondslagen wordt voldaan; en
 - c. het voornemen tot waardeoverdracht aan een pensioenuitvoerder wordt door de overdragende pensioenuitvoerder uiterlijk drie maanden voor de beoogde datum van waardeoverdracht schriftelijk gemeld aan de toezichthouder en de toezichthouder heeft binnen die periode geen verbod tot waardeoverdracht opgelegd.

Het tweede lid, onderdelen a en d, is niet van toepassing voor zover de collectieve wijziging van de pensioenovereenkomsten, bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, inhoudt dat de pensioenaanspraken worden omgezet in pensioenaanspraken die zijn berekend op basis van een hogere pensioenrichtleeftijd en voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

- a. de nieuwe pensioenrichtleeftijd betreft een pensioenrichtleeftijd als bedoeld in artikel 18a, zesde lid, van de Wet op de loonbelasting 1964, zoals dit artikel op enig moment luidt of luidde;
 - b. de pensioenregeling voorziet in de mogelijkheid de ingangsdatum van het pensioen te vervroegen naar de ingangsdatum voor de wijziging; en
 - c. bij de vervroeging worden in de flexibiliseringfactoren naar de ingangsdatum van het pensioen voor de wijziging geen selectiefactoren in aanmerking genomen.
3. Voordat de overdrachtswaarde ingeval van een uitgaande collectieve waardeoverdracht wordt berekend, worden de over te dragen pensioenaanspraken verlaagd voor zover in het kader van een herstelplan verlagingen zijn verwerkt in de technische voorzieningen, maar nog niet zijn doorgevoerd in de pensioenaanspraken en pensioenrechten.

Artikel 23 Afkoop klein ouderdomspensioen en vroegpensioen bij beëindiging deelneming

1. *Afkoop op de pensioneringsdatum*
 - a. De aanspraak op ouderdomspensioen wordt op de pensioneringsdatum afgekocht, indien bij ingang van het pensioen het ouderdomspensioen lager is dan de wettelijke grens die daarvoor op dat moment geldt indien de gepensioneerde instemt daarmee. De eventueel bij het ouderdomspensioen behorende aanspraken op partnerpensioen en wezenpensioen van de gepensioneerde worden eveneens afgekocht.
 - b. Het bepaalde onder a is van overeenkomstige toepassing op vroegpensioen, indien op basis van een premievrije aanspraak op vroegpensioen de uitkering van het vroegpensioen op jaarbasis op de leeftijd van 60 jaar en zes maanden minder zal bedragen dan de wettelijke grens die daarvoor op dat moment geldt. De stichting heeft dat recht alleen, indien de gepensioneerde met de afkoop instemt.
2. *Uitbetaling afkoopwaarde*

De stichting stelt de afkoopwaarde van de pensioenaanspraken ter beschikking aan de gepensioneerde. De stichting betaalt de uitkering op de dag dat de aanspraken vervallen in verband met de afkoop. De afkoopwaarde wordt verminderd met wettelijke inhoudingen.
3. *Hoogte van de afkoopwaarde*

De hoogte van de afkoopwaarde is afhankelijk van de leeftijd van degene wiens pensioenaanspraken worden afgekocht. De afkoopwaarde is voor mannen en vrouwen gelijk. De afkoopwaarde wordt vastgesteld door de af te kopen pensioenaanspraken te vermenigvuldigen met de in de bijlage A opgenomen factor die overeen komt met de leeftijd van degene wiens pensioenaanspraken worden afgekocht op de datum dat de afkoopwaarde wordt uitbetaald.

Voordat de afkoopwaarde wordt vastgesteld, worden de af te kopen pensioenaanspraken verlaagd voor zover in het kader van een herstelplan verlagingen zijn verwerkt in de technische voorzieningen, maar nog niet zijn doorgevoerd in de pensioenaanspraken en pensioenrechten.

Artikel 24 Afkoop klein partnerpensioen of wezenpensioen bij ingang

1. Afkoop na overlijden

De stichting koopt een recht op partnerpensioen of wezenpensioen af, indien de uitkering van het partnerpensioen of wezenpensioen op jaarbasis op de ingangsdatum minder bedraagt dan de wettelijke grens die daarvoor op dat moment geldt. De stichting informeert de nabestaande over zijn besluit tot afkoop binnen zes maanden na de ingangsdatum en gaat binnen die termijn over tot de uitbetaling van de afkoopwaarde wordt uitgekeerd aan de nabestaande.

2. Uitbetaling afkoopwaarde

De Stichting stelt de afkoopwaarde van het recht op partnerpensioen of wezenpensioen ter beschikking aan de partner, dan wel de wees indien deze meerderjarig is. De stichting betaalt de uitkering op de dag dat de rechten vervallen in verband met de afkoop. De afkoopwaarde wordt verminderd met wettelijke inhoudingen.

3. Hoogte van de afkoopwaarde

De hoogte van de afkoopwaarde is afhankelijk van de leeftijd van degene wiens pensioenrecht wordt afgekocht. De afkoopwaarde is voor mannen en vrouwen gelijk. De afkoopwaarde wordt vastgesteld door het af te kopen pensioenrecht te vermenigvuldigen met de in de bijlage A opgenomen factor die overeen komt met de leeftijd van de partner dan wel de wees op de datum dat de afkoopwaarde wordt uitbetaald.

Voordat de afkoopwaarde wordt vastgesteld, worden de af te kopen pensioenrechten verlaagd voor zover in het kader van een herstelplan verlagingen zijn verwerkt in de technische voorzieningen, maar nog niet zijn doorgevoerd in de pensioenrechten.

Artikel 25 Afkoop klein bijzonder partnerpensioen bij scheiding

1. Afkoop na scheiding

De stichting koopt een aanspraak op bijzonder partnerpensioen af, indien de uitkering van het bijzonder partnerpensioen op jaarbasis op de ingangsdatum minder zal bedragen dan de wettelijke grens die daarvoor op dat moment geldt. De stichting informeert de gewezen partner over zijn besluit tot afkoop binnen zes maanden na de melding van de scheiding en gaat binnen die termijn over tot de uitbetaling van de afkoopwaarde wordt uitgekeerd aan de gewezen partner.

2. Uitbetaling afkoopwaarde

De stichting stelt de afkoopwaarde van de aanspraak op bijzonder partnerpensioen ter beschikking aan de gewezen partner. De stichting betaalt de uitkering op de dag dat de aanspraak vervalt in verband met de afkoop. De afkoopwaarde wordt verminderd met wettelijke inhoudingen.

3. Hoogte van de afkoopwaarde

De hoogte van de afkoopwaarde is afhankelijk van de leeftijd van de (gewezen) deelnemer dan wel gepensioneerde met wie de gewezen partner gehuwd was dan wel een gezamenlijke huishouding voerde. De afkoopwaarde is voor mannen en vrouwen gelijk. De afkoopwaarde wordt vastgesteld door de af te kopen pensioenaanspraak dan wel pensioenrecht te vermenigvuldigen met de in de bijlage A opgenomen factor die overeen komt met de leeftijd van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde op de datum dat de afkoopwaarde wordt uitbetaald.

Voordat de afkoopwaarde wordt vastgesteld, worden de af te kopen pensioenaanspraken verlaagd voor zover in het kader van een herstelplan verlagingen zijn verwerkt in de technische voorzieningen, maar nog niet zijn doorgevoerd in de pensioenaanspraken en pensioenrechten.

Artikel 26a Verval zeer klein pensioen

In afwijking van artikel 19 geldt het volgende. Indien bij beëindiging van het deelnemerschap op of na 1 januari 2019, op basis van de bij beëindiging van de deelneming opgebouwde aanspraak op ouderdomspensioen, de uitkering op jaarbasis van het jaarlijks ouderdomspensioen op de pensioendatum € 2,- of minder bedraagt, vervallen de pensioenaanspraken op dat moment aan de stichting, tenzij de deelnemer verhuist naar een staat die deel uit maakt van de Europese Unie of die partij is bij de overeenkomst inzake de Europese Economische Ruimte en hij de stichting daarvan bij de beëindiging op de hoogte heeft gesteld. Indien de deelneming is geëindigd vóór 1 januari 2019 vervallen de pensioenaanspraken van een gewezen deelnemer indien, op basis van de tot het tijdstip van beëindiging opgebouwde aanspraak op ouderdomspensioen, de uitkering van het ouderdomspensioen op jaarbasis op de pensioendatum niet meer zal bedragen dan € 2,- per jaar. De stichting informeert de betreffende gewezen deelnemers hierover.

Artikel 26b Waardeoverdracht klein pensioen

1. Indien na beëindiging van het deelnemerschap op of na 1 januari 2018, op basis van de bij beëindiging van de deelneming opgebouwde aanspraak op ouderdomspensioen, de uitkering op jaarbasis van het ouderdomspensioen op de pensioendatum minder bedraagt dan de wettelijke grens die daarvoor op dat moment geldt, draagt de stichting de waarde van de pensioenaanspraken over naar de pensioenuitvoerder waar de gewezen deelnemer pensioen opbouwt, met inachtneming van het bepaalde bij en krachtens de Pensioenwet.
2. Indien de stichting na vijf pogingen in minimaal vijf jaar, maar niet voor 1 januari 2024, geen nieuwe pensioenuitvoerder heeft gevonden waar de gewezen deelnemer pensioen opbouwt, koopt de stichting de pensioenaanspraken op dat moment af, indien de gewezen deelnemer met de afkoop instemt en met inachtneming van artikel 66 Pensioenwet. Vaststelling van het afkoopbedrag geschiedt per de afkoopdatum van de pensioenaanspraken aan de hand van de in de bijlage A vermelde factoren.
3. Indien het deelnemerschap vóór 1 januari 2018 is beëindigd en daarna het ouderdomspensioen minder bedraagt dan de wettelijke grens die daarvoor op dat moment geldt, draagt de stichting de waarde van de pensioenaanspraken over naar de pensioenuitvoerder waar de gewezen deelnemer pensioen opbouwt, met inachtneming van het bepaalde bij en krachtens de Pensioenwet.

8 Arbeidsongeschiktheid

Artikel 27 Gehele of gedeeltelijke vrijstelling van premiebetaling in geval van arbeidsongeschiktheid

1. Voor een deelnemer, die arbeidsongeschikt is geworden en een uitkering op grond van de WAO ontvangt, wordt vanaf het moment dat de WAO-uitkering ingaat vrijstelling van de verplichting tot premiebetaling verleend op basis van onderstaande tabel. Indien de pensioenopbouw vanuit de premievrijstelling en het dienstverband tezamen in enige periode van deelneming meer bedraagt dan 100% van de pensioengrondslag die gold voor ziekte als bedoeld in artikel 9, lid 8, zal het percentage premievrijstelling zodanig worden verlaagd, dat bedoelde som 100% wordt.
De totale pensioenopbouw is gemaximeerd op 100% van de pensioengrondslag die gold vóór ziekte. Indien de deelnemer geen WAO-uitkering meer heeft, eindigt de vrijstelling van de verplichting tot premiebetaling, tenzij de WAO-uitkering herleeft binnen vier weken nadat deze is ingetrokken. In dat geval herleeft de vrijstelling van de verplichting tot premiebetaling.

Mate van arbeidsongeschiktheid	Percentage vrijstelling
65 tot 100%	100
45 tot 65%	50
25 tot 45%	25
0 tot 25%	0

2. Voor een (gewezen) deelnemer, die arbeidsongeschikt is geworden en een WIA-uitkering ontvangt, wordt vanaf het moment dat de WIA-uitkering ingaat vrijstelling van de verplichting tot premiebetaling verleend op basis van onderstaande tabel. Indien de pensioenopbouw vanuit de premievrijstelling en het dienstverband tezamen in enige periode van deelneming meer bedraagt dan 100% van de pensioengrondslag die gold voor ziekte als bedoeld in artikel 9, lid 8, zal het percentage premievrijstelling zodanig worden verlaagd, dat bedoelde som 100% wordt. De totale pensioenopbouw is gemaximeerd op 100% van de pensioengrondslag die gold vóór ziekte. Indien de deelnemer geen WIA-uitkering meer heeft, eindigt de vrijstelling van de verplichting tot premiebetaling, tenzij de WIA-uitkering herleeft binnen vier weken nadat deze is ingetrokken. In dat geval herleeft de vrijstelling van de verplichting tot premiebetaling.

Om voor vrijstelling van de verplichting tot premiebetaling in aanmerking te komen, moet de (gewezen) deelnemer de dag voorafgaand aan de wachttijd als bedoeld in artikel 23 van de WIA, deelnemer zijn en aansluitend - dan wel binnen vier weken na deze wachttijd recht hebben op een arbeidsongeschiktheidsuitkering als bedoeld in de WIA.

Mate van arbeidsongeschiktheid	Percentage vrijstelling
80 tot 100%	100
55 tot 80%	65
35 tot 55%	45
0 tot 35%	0

3. Voor de deelnemer bedoeld in lid 2, wordt alsnog over het eerste en het tweede jaar van ziekte pensioenopbouw verleend over het verschil tussen de pensioengrondslag die gold vóór en de pensioengrondslag die geldt vanaf de verlaging van het loon, zonder dat premie verschuldigd is aan de stichting.
4. De rechten op pensioen over de in lid 2 bedoelde periode worden vastgesteld op basis van de pensioengrondslag, die gold in het jaar direct voorafgaande aan de eerste dag van de wachttijd in de zin van de WIA, vermeerderd met eventuele verhogingen als bedoeld in artikel 10 verleend in deze wachttijd.

5. De vaststelling – al dan niet met terugwerkende kracht – van de mate van arbeidsongeschiktheid door het Uitvoeringsinstituut Sociale Verzekeringen is beslissend voor de toepassing van dit reglement.

Zodra de mate van arbeidsongeschiktheid wijzigt, wijzigt de mate van voortgezette pensioenopbouw dienovereenkomstig.

Indien en voor zover het dienstverband met de aangesloten onderneming is beëindigd geldt het volgende. Bij een afnemende mate van arbeidsongeschiktheid wordt de voortgezette pensioenopbouw gewijzigd. Bij een toenemende mate van arbeidsongeschiktheid wordt de voortgezette pensioenopbouw gewijzigd, echter deze wijziging kan nooit leiden tot een mate van arbeidsongeschiktheid die hoger is dan de mate van arbeidsongeschiktheid ten tijde van de beëindiging van het dienstverband met de aangesloten onderneming.

6. Als een deelnemer arbeidsongeschikt wordt gedurende een periode waarin hij gebruik maakt van levensloopverlof en al dan niet over deze periode premie wordt betaald, heeft hij recht op gehele of gedeeltelijke vrijstelling van premiebetaling op basis van de pensioengrondslag bedoeld in artikel 15.
7. Het bepaalde in de voorgaande leden vindt slechts toepassing indien de betrokken (gewezen) deelnemer:
 - a. niet reeds arbeidsongeschikt in de zin van de WAO dan wel in de zin van de WIA was op het tijdstip, waarop zijn deelneming laatstelijk aanving. Indien de deelnemer op dat tijdstip gedeeltelijk arbeidsongeschikt in de zin van de WAO dan wel de WIA was, wordt premievrije voortzetting verleend indien en voor zover de WAO-uitkering dan wel de WIA-uitkering tijdens de deelneming wordt herzien als gevolg van toeneming van de arbeidsongeschiktheid, waarbij deze toeneming leidt tot een pensioenopbouw volgens het eerste, tweede en vijfde lid;
 - b. binnen twee jaar na de ingangsdatum van de WAO-, dan wel WIA-uitkering een verzoek doet tot toepassing van het in lid 1, respectievelijk lid 2 bepaalde;
 - c. de inlichtingen verstrekt, welke het bestuur voor de toepassing van het in de leden 1 en 2 bepaalde nodig oordeelt, tenzij het bestuur ingevolge lid 9 anders besluit.
8. Het bepaalde in de leden 1 tot en met 6 is niet langer van toepassing ten aanzien van de betrokken (gewezen) deelnemer:
 - a. die niet langer 25% arbeidsongeschikt is in de zin van de WAO dan wel 35% arbeidsongeschikt is in de zin van de WIA;
 - b. met ingang van de AOW-gerechtigde leeftijd of bij eerder overlijden;
 - c. indien hij niet de inlichtingen verstrekt, welke het bestuur voor de toepassing van het in genoemde leden bepaalde nodig oordeelt;
 - d. zodra voor de werknemer volledig of voor het vrijgestelde deel een andere pensioenvoorziening gaat gelden, tenzij het betreft een pensioenvoorziening van de Stichting bedrijfspensioenfonds Sociale Werkvoorziening.

In de onder c bedoelde situatie bepaalt het bestuur de datum, met ingang waarvan het bepaalde in de eerste vier leden ten aanzien van de betrokken deelnemer niet langer van toepassing is.
9. Het bestuur is in gevallen van bijzondere hardheid bevoegd te bepalen, dat het bepaalde in de eerste zes leden toepassing vindt, ook al zou daarop ingevolge het bepaalde in het zevende en achtste lid niet of niet langer recht bestaan.
10. Als voor een deelnemer wegens arbeidsongeschiktheid gehele of gedeeltelijke vrijstelling van premiebetaling is verleend, is de deelnemer geen bijdrage, respectievelijk een naar evenredigheid verlaagde bijdrage, verschuldigd over de periode waarover deze vrijstelling is verleend.

9 Scheiding

Artikel 28 Pensioenverevening

1. In geval van scheiding heeft de gewezen partner overeenkomstig dit artikel recht op pensioenverevening van het tijdens het huwelijk opgebouwde levenslange ouderdomspensioen conform de *Wet verevening pensioenrechten bij scheiding*. Het bepaalde in dit lid is niet van toepassing indien partijen de toepasselijkheid van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding hebben uitgesloten bij huwelijkse voorwaarden of bij schriftelijke overeenkomst met het oog op de scheiding dan wel bij partnerschapsvoorwaarden.
2. De gewezen partner heeft jegens de stichting een recht op uitbetaling van een deel van het ouderdomspensioen, mits binnen twee jaar na de inschrijving van de scheiding in de registers van de burgerlijke stand, de stichting is geïnformeerd door een van beide partners door middel van een formulier, waarvan het model is vastgesteld door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en bekend is gemaakt in de Staatscourant. Een recht op uitbetaling jegens de stichting sluit een recht op uitbetaling jegens de tot verevening verplichte partner uit.
3. Het deel van het ouderdomspensioen dat uitbetaald moet worden aan de gewezen partner, bedraagt de helft van het tijdens het huwelijk opgebouwde ouderdomspensioen. Indien het pensioen voor of na ingang wordt verhoogd of verlaagd, wordt het bedrag dat uitbetaald moet worden aan de gewezen partner evenredig verhoogd of verlaagd.
Een pensioen wordt niet verevend, indien op het tijdstip van scheiding het deel van dat pensioen, waarop recht op uitbetaling ontstaat, gelijk aan of lager is dan het bedrag bedoeld in artikel 66, eerste lid, van de Pensioenwet.
4. Bij huwelijkse voorwaarden of bij een bij geschrift gesloten overeenkomst met het oog op de scheiding dan wel bij partnerschapsvoorwaarden kunnen de partners, in afwijking van het derde lid, overeenkomen, dat het deel van het pensioen dat uitbetaald moet worden aan de gewezen partner, bepaald wordt op een door hen te kiezen vast percentage, dan wel dat de in het derde lid bepaalde periode gewijzigd wordt. Het door de partners overeen te komen deel van het pensioen dat uitbetaald moet worden aan de gewezen partner, kan niet worden bepaald op een percentage dat op het tijdstip van scheiding resulteert in een pensioenaanspraak gelijk aan of lager dan het bedrag bedoeld in artikel 66, eerste lid, van de Pensioenwet.
5. Het deel van het te verevenen ouderdomspensioen van de gewezen partner en het bijzonder partnerpensioen, vastgesteld overeenkomstig artikel 29, kunnen, uitsluitend in geval van echtscheiding worden omgezet in een eigen recht op ouderdomspensioen voor de gewezen partner, mits wordt voldaan aan het navolgende:
 - a. de omzetting wordt door beide partijen overeengekomen bij huwelijkse voorwaarden of bij een schriftelijke overeenkomst met het oog op de echtscheiding;
 - b. binnen twee jaar na het tijdstip van de echtscheiding is hiervan mededeling gedaan aan de stichting door middel van het daarvoor bestemde formulier;
 - c. de stichting heeft ingestemd met deze omzetting.De omzetting wordt berekend op basis van algemeen aanvaarde actuariële grondslagen.
6. De stichting heeft het recht om niet in te stemmen met de beoogde omzetting als bedoeld in lid 5 van dit artikel, indien de omzetting die wordt overeengekomen voor de stichting verzekeringstechnisch nadelig is. De stichting kan de instemming met de omzetting afhankelijk stellen van de uitslag van een medisch onderzoek naar de gezondheid van de (gewezen) deelnemer of diens partner.
7. De kosten van verevening of omzetting als bedoeld in lid 5 zal de stichting in gelijke delen aan beide partijen in rekening brengen.

8. De gewezen partner kan de waarde van het eigen ouderdomspensioen, zoals bedoeld in lid 5, laten overdragen naar de pensioenuitvoerder waarbij hij of zij pensioen opbouwt. Voor deze waardeoverdracht geldt het bepaalde in artikel 20.

Artikel 29 Bijzonder partnerpensioen

1. Indien het huwelijk van een (gewezen) deelnemer of gepensioneerde eindigt door echtscheiding of ontbinding na scheiding van tafel en bed, behoudt de gewezen partner van de (gewezen) deelnemer aanspraak op bijzonder partnerpensioen voor zover er opbouw van partnerpensioen heeft plaatsgevonden. De hoogte van dit premievrije partnerpensioen is gelijk aan het partnerpensioen waarop recht zou bestaan op de dag van inschrijving in de registers van de burgerlijke stand. Ingeval de deelneming reeds is geëindigd, is het premievrije partnerpensioen gelijk aan het premievrije partnerpensioen waarop recht is ontstaan bij het beëindigen van de deelneming, vermeerderd met de eventueel daarop verleende verhogingen volgens artikel 10. De deelnemer is gehouden de stichting onverwijld schriftelijk mededeling te doen van het eindigen van zijn huwelijk door echtscheiding of ontbinding na scheiding van tafel en bed.
2. Het bepaalde in het vorige lid is ook van toepassing indien de gezamenlijke huishouding van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde eindigt. De (gewezen) deelnemer is gehouden de stichting onverwijld schriftelijk mededeling te doen van het eindigen van de gezamenlijke huishouding.
3. De gewezen partner van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde ontvangt een bewijs van de in lid 1 en 2 van dit artikel bedoelde premievrije aanspraak op bijzonder partnerpensioen.
4. Het bijzonder partnerpensioen gaat in op de eerste dag van de maand waarin de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde overlijdt en wordt uitgekeerd tot en met de maand waarin de gewezen partner overlijdt.
5. Het bepaalde in de voorgaande leden vindt geen toepassing indien de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde en diens partner zulks (zijn) overeen(ge)komen bij huwelijkse voorwaarden, respectievelijk bij een notarieel verleden samenlevingsovereenkomst of bij een schriftelijke overeenkomst met het oog op de scheiding of het beëindigen van de gezamenlijke huishouding en de stichting schriftelijk heeft verklaard dat zij instemt met het buiten toepassing laten van genoemde artikelen. Een verzoek tot het verkrijgen van een verklaring als bedoeld in de vorige volzin dient door partijen schriftelijk aan de stichting te worden gedaan.
6. Eindigt een in de voorgaande leden genoemd huwelijk na de pensioneringsdatum door echtscheiding of ontbinding na scheiding van tafel en bed of eindigt de gezamenlijke huishouding na de pensioneringsdatum, dan heeft een volgende partner geen recht op partnerpensioen.
7. Waar in dit reglement sprake is van beëindiging van het huwelijk anders dan door overlijden, wordt dit geacht te hebben plaatsgevonden op de datum, waarop de beëindiging is ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand.

10 Aanpassen van pensioen

Artikel 30 Aanpassing aan ontoereikende premie

Indien, in enig boekjaar, de premie naar het oordeel van het bestuur niet toereikend is ter financiering van de pensioenaanspraken van de deelnemers kan het bestuur na ingewonnen advies van de actuaire, de opbouw van aanspraken in dat jaar evenredig verlagen.

Artikel 31 Verlaging van pensioenaanspraken en ingegane pensioenen / herstel van verlagingen en gemiste toeslagen

1. Het bestuur kan verworven pensioenaanspraken en ingegane pensioenen uitsluitend verlagen indien:
 - a. de stichting gezien de beleidsdekkingsgraad niet voldoet aan de op grond van de Pensioenwet gestelde eisen ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen of het vereist eigen vermogen;
 - b. de stichting niet in staat is binnen de wettelijke hersteltermijnen te voldoen aan de op grond van de Pensioenwet gestelde eisen ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen of het vereist eigen vermogen zonder dat de belangen van deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden, andere aanspraakgerechtigden of de aangesloten ondernemingen onevenredig worden geschaad; en
 - c. alle overige beschikbare sturingsmiddelen, met uitzondering van het beleggingsbeleid, zijn ingezet in het herstelplan, bedoeld in de Pensioenwet.
2. De stichting informeert de deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en de aangesloten ondernemingen onverwijld schriftelijk over het besluit tot verlaging van pensioenaanspraken en pensioenrechten.
3. De vermindering, bedoeld in het eerste lid, kan op zijn vroegst drie maanden nadat de pensioengerechtigden hierover zijn geïnformeerd en een maand nadat de deelnemers, gewezen deelnemers, de aangesloten ondernemingen en toezichthouder hierover zijn geïnformeerd, worden gerealiseerd.
4. Indien het pensioenfondsvermogen groter is dan het vermogen dat nodig is voor het volledig realiseren van de toeslagambitie, is herstel van verlaagde pensioenaanspraken en pensioenrechten of gemiste toeslagen mogelijk. Dit geldt niet voor de pensioenopbouw van de deelnemers werkzaam in de bedrijfstak voor de Houten en Kunststoffen Jachtbouw alsmede waterrecreatieondersteunende activiteiten in de periode vóór 2013.
5. Volgordelijk zal eerst herstel van verlagingen plaatsvinden. Daarbij zal de laatst toegepaste verlaging als eerste worden hersteld.
6. De verlagingen van pensioenaanspraken en pensioenrechten worden op individueel niveau vastgesteld. De verlagingen worden cumulatief bijgehouden.
7. Indien na herstel van verlagingen het pensioenfondsvermogen nog steeds groter is dan het vereist eigen vermogen bij volledige realisatie van de toeslagambitie, is herstel van gemiste toeslagen mogelijk. Herstel van gemiste toeslagen vindt plaats over de jaren vanaf 2018. Bij herstel worden de laatste gemiste toeslagen als eerste hersteld.
8. De gemiste toeslagen worden op individueel niveau vastgesteld. De gemiste toeslagen worden cumulatief bijgehouden

9. De stichting houdt bij het herstellen van verlagingen en gemiste toeslagen rekening met hetgeen bepaald is bij en krachtens de Pensioenwet.
10. Het bestuur kan het in dit artikel omschreven beleid te allen tijde voor alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden aanpassen.

11 Kosten en financiering

Artikel 32 Premie

1. Voor iedere deelnemer wordt maandelijks premie geheven voor de financiering van de pensioenregeling. Deze premie is door de aangesloten onderneming verschuldigd. De aangesloten onderneming kan een gedeelte van de premie op het loon van de deelnemer inhouden.
2. De premie is, met inachtneming van artikel 128 van de Pensioenwet, voor een aangesloten onderneming in de bedrijfstak voor de Houtverwerkende Industrie vanaf 2020 vastgesteld op 27,20% van de pensioengrondslag. De verdeling van de werkgeversbijdrage en werknemersbijdrage (deelnemersbijdrage) in de premie is geregeld in de Collectieve Arbeidsovereenkomst voor de Houtverwerkende Industrie.
3. Vanaf 1 januari 2020 bedraagt voor een aangesloten onderneming in de bedrijfstak voor de Houten en Kunststoffen Jachtbouw, alsmede waterrecreatieondersteunende activiteiten de premie, met inachtneming van artikel 128 van de Pensioenwet, 27,20% van de pensioengrondslag. De verdeling van de werkgeversbijdrage en werknemersbijdrage (deelnemersbijdrage) in de premie is geregeld in de CAO voor de Houten en Kunststoffen Jachtbouw alsmede waterrecreatieondersteunende activiteiten.
4. Voor de deelnemer die op grond van artikel 17a of 17b van de Collectieve Arbeidsovereenkomst voor de Houtverwerkende Industrie gebruik maakt van het recht om op basis van 80% dienstverband te gaan werken, met behoud van de ouderdomspensioenopbouw op basis van een 100% dienstverband, wordt de premie volgens lid 1 berekend op basis van het werkelijke jaarloon, waarbij rekening gehouden wordt met de correctie als bedoeld in artikel 9 lid 3.
5. De aangesloten onderneming houdt de deelnemersbijdrage in evenredige gedeelten in op de periodieke loonbetalingen. Als echter de aangesloten onderneming aan de deelnemer geen loon is verschuldigd, draagt de deelnemer zijn bijdrage af aan de aangesloten onderneming.

12 Informatie vanuit de stichting

Artikel 33 Informatie over de pensioenregeling

1. De stichting informeert de deelnemer binnen drie maanden na aanvang van de deelneming over de kenmerken van de pensioenregeling, de uitvoering van de pensioenregeling en over persoonlijke omstandigheden die een actie van de werknemers kunnen vergen. De werknemer wordt daarbij ook gewezen op de website van de stichting en op de mogelijkheid het pensioenregister te raadplegen.

Er wordt geen informatie verstrekt, als bedoeld in dit lid, als de werknemer uiterlijk zes maanden vóór aanvang van de deelneming in dienst is getreden bij dezelfde aangesloten onderneming, op grond waarvan de deelnemer de hiervoor bedoelde informatie heeft ontvangen. Informatie die sinds de vorige verstrekking is gewijzigd wordt wel verstrekt.

2. De informatie over de kenmerken en de uitvoering van de pensioenregeling, bedoeld in het eerste lid, bevat in ieder geval het volgende:
 - a. de pensioensoorten waarin de pensioenregeling voorziet;
 - b. de pensioensoorten waarin de pensioenregeling niet voorziet;
 - c. de wijze waarop het pensioen wordt opgebouwd (waaronder het karakter van de pensioenovereenkomst);
 - d. de keuzemogelijkheden van de deelnemer of gewezen deelnemer waarin de pensioenregeling voorziet;
 - e. de risico's (waaronder de toeslagverlening en verlaging van pensioenaanspraken en pensioenrechten);
 - f. de soorten uitvoeringskosten;
 - g. de beleidsdekkingsgraad met een omschrijving van de gevolgen ervan; en
 - h. op welke wijze in het beleggingsbeleid rekening wordt gehouden met milieu en klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen.
3. De stichting informeert de deelnemer binnen drie maanden na een wijziging in het pensioenreglement over die wijziging en de mogelijkheid om het gewijzigde pensioenreglement op te vragen.

Artikel 34 Jaarlijkse pensioenopgave

1. De stichting verstrekt de deelnemer jaarlijks:
 - a. een opgave van de verworven pensioenaanspraken;
 - b. een opgave van de reglementair te bereiken pensioenaanspraken;
 - c. informatie over toeslagverlening;
 - d. informatie over de verlaging van pensioenaanspraken en ingegane pensioenen;
 - e. een opgave van de aan het voorafgaande kalenderjaar toe te rekenen waardeaan groei van pensioenaanspraken;
 - f. informatie over de reglementaire pensioenleeftijd;
 - g. informatie over de werkgeverspremie en werknemerspremie;
 - h. informatie over garanties;
 - i. informatie over het land waar het pensioen is ondergebracht en de toezichthouder waar het pensioen onder valt;
 - j. informatie over de dekkingsgraad naar Nederlandse maatstaf.
2. De reglementair te bereiken pensioenaanspraken bevat een opgave van de hoogte van het periodiek uit te keren pensioen vanaf de ingangsdatum van het pensioen. Bij deze opgave wordt ten aanzien van het partnerpensioen aangegeven wat de gevolgen zijn van de gekozen wijze van financieren.

Artikel 35 Informatie aan gewezen deelnemers

1. De stichting verstrekt de deelnemer bij beëindiging van de deelneming:
 - a. een opgave van de opgebouwde pensioenaanspraken, die behouden blijven bij beëindiging van de deelneming;
 - b. informatie over toeslagverlening;
 - c. informatie over verlaging van pensioenaanspraken en ingegane pensioenen;
 - d. informatie die voor de deelnemer specifiek in het kader van de beëindiging relevant is;
 - e. informatie over omstandigheden die betrekking hebben op het functioneren van de pensioenuitvoerder;
 - f. informatie over de mogelijkheid van afkoop als de pensioenaanspraak onder de wettelijke grens ligt die daarvoor op dat moment geldt;
 - g. informatie over het recht op waardeoverdracht of de mogelijkheid tot waardeoverdracht als niet voldaan is aan de voorwaarden voor het wettelijk recht op waardeoverdracht;
 - h. informatie over de gevolgen van arbeidsongeschiktheid;
 - i. informatie over het actueel zijn van een herstelplan of geactualiseerd herstelplan;
 - j. informatie over de mogelijkheid tot vrijwillige voortzetting;
 - k. informatie over het recht een deel van het ouderdomspensioen uit te ruilen in een hoger partnerpensioen; en
 - l. de website waarop het pensioenregister te raadplegen is.

2. De stichting verstrekt de gewezen deelnemer jaarlijks:
 - a. een opgave van zijn opgebouwde pensioenaanspraken met de waarschuwing dat deze opgave kan verschillen van de definitieve hoogte van de te ontvangen pensioenuitkeringen;
 - b. informatie over toeslagverlening; en
 - c. informatie over verlaging van pensioenaanspraken en ingegane pensioenen
 - d. informatie over de reglementaire pensioenleeftijd
 - e. informatie over garanties;
 - f. informatie over het land waar het pensioen is ondergebracht en de toezichthouder waar het pensioen onder valt.
 - g. informatie over de dekingsgraad naar Nederlandse maatstaf.

Artikel 36 Informatie aan gewezen partners

1. De stichting verstrekt degene die gewezen partner wordt en een aanspraak verkrijgt op bijzonder partnerpensioen:
 - a. een opgave van de opgebouwde pensioenaanspraak op partnerpensioen;
 - b. informatie over toeslagverlening;
 - c. informatie over verlaging van pensioenaanspraken en ingegane pensioenen;
 - d. informatie die voor de gewezen partner specifiek van belang is; en
 - e. informatie over de mogelijkheid van afkoop als de pensioenaanspraak onder de wettelijke grens ligt die daarvoor op dat moment geldt.

2. De stichting verstrekt de gewezen partner met een aanspraak op bijzonder partnerpensioen een keer in de vijf jaar:
 - a. een opgave van de opgebouwde aanspraak op partnerpensioen;
 - b. informatie over toeslagverlening; en
 - c. informatie over verlaging van pensioenaanspraken en ingegane pensioenen.

Artikel 37 Informatie aan pensioengerechtigden

1. De pensioenuitvoerder verstrekt degene die pensioengerechtigde wordt:
 - a. een opgave van zijn pensioenrecht;
 - b. een opgave van de opgebouwde aanspraken op partnerpensioen;
 - c. informatie over toeslagverlening;
 - d. informatie over verlaging van pensioenaanspraken en ingegane pensioenen; en
 - e. informatie die voor degene die pensioengerechtigde wordt specifiek in het kader van de pensioeningang van belang is.

2. De stichting verstrekt de pensioengerechtigde jaarlijks:
 - a. een opgave van zijn pensioenrecht;
 - b. een opgave van de opgebouwde aanspraken op partnerpensioen wanneer de pensioenregeling daarin voorziet;
 - c. informatie over toeslagverlening; en
 - d. informatie over verlaging van pensioenaanspraken en ingegane pensioenen;
 - e. informatie over garanties; en
 - f. informatie over het land waar het pensioen is ondergebracht en de toezichthouder waar het pensioen onder valt.

Artikel 38 Informatie over toeslagverlening en verlaging van pensioen

1. De in de artikelen 33 tot en met 37 bedoelde informatie over toeslagverlening en over verlaging van pensioenaanspraken en ingegane pensioenen heeft betrekking op:
 - a. de toeslagverlening over de afgelopen vijf jaar waarbij wordt aangegeven in hoeverre de prijsinflatie hiermee is gecompenseerd; en
 - b. de verlaging van pensioenaanspraken en ingegane pensioenen in de laatste vijf jaar.
2. De stichting stelt op zijn website informatie over toeslagverlening en over verlaging van pensioenaanspraken en ingegane pensioenen beschikbaar die betrekking heeft op:
 - a. de toeslagverlening over de afgelopen tien jaar waarbij wordt aangegeven in hoeverre de prijsinflatie hiermee is gecompenseerd en of dit in overeenstemming met het toeslagbeleid is geweest; en
 - b. de verlaging van pensioenaanspraken en ingegane pensioenen in de laatste tien jaar.
3. De stichting informeert (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden binnen drie maanden na na een voor hem relevante wijziging in het pensioenreglement over die wijziging en de mogelijkheid om het gewijzigde pensioenreglement op te vragen bij de stichting.

Artikel 39 Informatie op verzoek

1. De stichting verstrekt de deelnemer, de gewezen deelnemer, de gewezen partner of de pensioengerechtigde op verzoek een opgave van zijn opgebouwde pensioenaanspraken, reglementair te bereiken pensioenaanspraken of pensioenrecht, waarbij deze gegevens (vanaf een door de overheid te bepalen tijdstip) voor zover het ouderdomspensioen betreft, tevens weergegeven worden op basis van een pessimistisch scenario, een verwacht scenario en een optimistisch scenario en de relevante informatie over beleggingen.
2. De stichting verstrekt de gewezen deelnemer of de gewezen partner op verzoek de informatie als bedoeld in artikel 35, tweede lid, respectievelijk artikel 36, tweede lid.
3. De stichting verstrekt de deelnemer, de gewezen deelnemer en de gewezen partner op verzoek informatie die specifiek voor hem relevant is, waaronder de gevolgen van keuzes die de pensioenregeling biedt.

Artikel 39a Beschikbare informatie

1. De stichting stelt op zijn website voor een ieder beschikbaar:
 - a. informatie over de pensioenregeling als bedoeld in artikel 33 (laag 1 van Pensioen 1-2-3);
 - b. verdere informatie over de pensioenregeling (laag 2 van Pensioen 1-2-3);
 - c. informatie over uitvoeringskosten;
 - d. het bestuursverslag en de jaarrekening;
 - e. informatie over de gevolgen van significante wijzigingen in de technische voorzieningen;
 - f. de verklaring inzake beleggingsbeginselen;
 - g. informatie over het financieel crisisplan;

- h. informatie over het herstelplan of geactualiseerd herstelplan;
 - i. het pensioenreglement;
 - j. het uitvoeringsreglement;
 - k. informatie over het van toepassing zijn van een aanwijzing door de toezichthouder; en
 - l. informatie over de aanstelling van een bewindvoerder.
2. De stichting neemt in het bestuursverslag informatie op over de haalbaarheidstoets en de reële dekkingsgraad.
3. Indien de deelnemer, gewezen deelnemer, gewezen partner of pensioengerechtigde hierom verzoekt, verstrekt de stichting de in het eerste lid bedoelde informatie elektronisch of schriftelijk.

Artikel 40 Informatie bij vertrek naar een andere EU-lidstaat

De stichting verstrekt deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden die zich in een andere lidstaat vestigen informatie over hun pensioenaanspraken en pensioenrechten en over de mogelijkheden die hun op grond van de pensioenregeling worden geboden. Deze informatie is ten minste overeenkomstig de informatie die wordt verstrekt aan deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden die in Nederland blijven.

13 Aan te leveren informatie

Artikel 41 Verplichtingen van deelnemers en andere belanghebbenden

1. Elke deelnemer, gewezen deelnemer, partner, gewezen partner, arbeidsongeschikte, of pensioengerechtigde is verplicht tot naleving van het bij of krachtens de statuten en dit reglement bepaalde.
2. De deelnemer, gewezen deelnemer, andere aanspraakgerechtigde of pensioengerechtigde is verplicht aan de stichting, binnen een door de stichting gestelde termijn, alle stukken en gegevens te verstrekken die de stichting nodig acht voor de goede uitvoering van de statuten en van dit reglement. Als daarom wordt gevraagd, maken zij daarbij gebruik van door de stichting beschikbaar gestelde formulieren. Indien deze informatieverplichting niet wordt nagekomen, is de stichting bevoegd de nodige gegevens naar beste weten vast te stellen en te registreren. De aldus vastgestelde gegevens worden de nalatige per aangetekend schrijven medegedeeld. Indien gedurende een jaar na deze bekendmaking niet gereageerd is op door de stichting geregistreerde gegevens, mag de stichting veronderstellen dat deze correct zijn en is de stichting bevoegd eventueel later gemelde wijzigingen niet door te voeren.
3. De stichting aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de gevolgen van het niet aanleveren van informatie, dan wel het aanleveren van onvolledige, onjuiste of niet tijdige informatie.

14 Overige bepalingen

Artikel 42 Extra ouderdoms- en partnerpensioen uit de overgangsregeling

1. De overgangsregeling zoals beschreven in dit artikel is per 1 januari 2018 beëindigd. Op die datum zijn de extra aanspraken op ouderdoms- en partnerpensioen ingekocht voor degene die ingevolge lid 3 van dit artikel hiervoor in aanmerking kwamen en onder de voorwaarden als opgenomen in lid 4 en 5 van dit artikel.
2. Het in de navolgende leden bepaalde ten aanzien van de inkoop - en de financiering van aanspraak op ouderdoms- en partnerpensioen was en is niet van toepassing op de deelnemer die in dienst is van een aangesloten onderneming in de Houten en Kunststoffen Jachtbouw, alsmede waterrecreatieondersteunende activiteiten.
3. De in artikel 12 en artikel 17 bedoelde aanspraak op ouderdoms- en partnerpensioen is verhoogd met een in te kopen aanspraak op ouderdoms- en partnerpensioen over een of meer perioden gelegen vóór 1 januari 2006 voor de deelnemer in de bedrijfstak voor de Houtverwerkende Industrie die:
 - a. geboren is vóór 1986;
 - b. op 31 december 2005 deelnemer was op grond van artikel 2, lid 1, van het op die datum geldende pensioenreglement van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Houtverwerkende Industrie; en
 - c. op 1 januari 2006 deelnemer is geworden op grond van artikel 2, lid 1, van het vanaf deze datum geldende pensioenreglement van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Houtverwerkende Industrie en volledig aan deze pensioenregeling deelneemt.

Voor de deelnemer werkzaam in de bedrijfstak voor de Houtverwerkende Industrie als bedoeld in artikel 2, lid 5, onder a van het op 31 december 2005 geldende pensioenreglement van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Houtverwerkende Industrie, die geboren is vóór 1986 geldt de eerste volzin pro rata voor zover betrokkene deelnemer is of wordt op grond van artikel 2, lid 1 van het op 31 december 2005 geldende pensioenreglement van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Houtverwerkende Industrie.

4. De met inachtneming van de lid 3 in te kopen – per 1 januari 2006 vast te stellen – aanspraken zijn in beginsel gelijk aan het verschil tussen enerzijds hetgeen opgebouwd is aan ouderdoms- en partnerpensioen over de perioden waarin vóór 1 januari 2006 werd deelgenomen aan een of meer voorgaande pensioenregelingen bij de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Houtverwerkende Industrie en anderzijds hetgeen in die perioden op grond van de vanaf 2005 geldende fiscale wet- en regelgeving opgebouwd had kunnen worden aan ouderdomspensioen (inclusief de bij het ouderdomspensioen behorende aanspraak op partnerpensioen over de periode vóór 2002). Het aldus vastgestelde bedrag wordt verminderd voor zover dit meer bedraagt dan het verschil tussen enerzijds het vervroegd ouderdomspensioen over de periode tussen de fictieve pensioneringsleeftijd en de 67-jarige leeftijd en anderzijds 70% van het gemiddelde jaarloon over de periode 2001 tot en met 2005; als deelneming in de loop van deze periode is aangevangen, wordt uitgegaan van het gemiddelde loon over de kortere deelnemingsperiode. Onder vervroegd ouderdomspensioen wordt verstaan het ouderdoms- en partnerpensioen op de fictieve pensioneringsleeftijd welke gebaseerd is op:
 - het vóór 2006 opgebouwde vroegpensioen bij de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Houtverwerkende Industrie, dan wel het ouderdoms- en partnerpensioen dat verkregen is door uitruil van dit vroegpensioen; en
 - het ouderdomspensioen- en partnerpensioen dat vanaf 2006 wordt opgebouwd, voor zover dit meer bedraagt dan het ouderdoms- en partnerpensioen dat opgebouwd zou worden op grond van het tot en met 31 december 2005 geldende pensioenreglement van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Houtverwerkende Industrie.

Als fictieve pensioneringsleeftijd geldt:

- a. 60,5 jaar voor de deelnemers geboren vóór 1947;
 - b. 61,0 jaar voor de deelnemers geboren in 1947;
 - c. 61,5 jaar voor de deelnemers geboren in 1948 en 1949;
 - d. 62,0 jaar voor de deelnemers geboren in de periode 1950 tot en met 1985.
5. De aanspraken op ouderdoms- en partnerpensioen zoals vastgesteld op grond van lid 4 zijn voor de deelnemers voor wie de pensioneringsdatum vóór 31 december 2017 is vastgesteld en voor de deelnemers die zijn geboren in 1951 en 1952 ingekocht op 1 januari 2018. Voor de overige deelnemers is in afwijking van lid 4 op 1 januari 2018 een evenredig deel van de in lid 4 bedoelde in te kopen aanspraak op ouderdoms- en partnerpensioen ingekocht. Dit deel is zodanig vastgesteld dat deze gefinancierd kon worden uit de op 31 december 2017 voor deze overgangsregeling binnen het fonds resterende aanwezige middelen.

Artikel 43 Inbreng van pensioenaanspraken uit deelneming in de stichting van voor 1 januari 2018

Aanspraken opgebouwd van 1 januari 2015 tot en met 31 december 2017

Het onderhavige pensioenreglement 2020 is in werking getreden op 1 januari 2018 en vervangt Pensioenreglement 2015 en is daardoor van toepassing op de aanspraken opgebouwd onder Pensioenreglement 2015 van 1 januari 2015 tot en met 31 december 2017.

Meer specifiek gaat het om de volgende groepen:

- o Deelnemers, die geheel of gedeeltelijk werkzaam zijn bij een aangesloten onderneming;
- o Deelnemers, die arbeidsongeschikt zijn geworden en voor wie de pensioenopbouw wordt voortgezet wegens volledige arbeidsongeschiktheid;
- o Deelnemers, die arbeidsongeschikt zijn geworden en voor wie de pensioenopbouw wordt voortgezet wegens gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid;
- o Gewezen deelnemers, die voor 31 december 2017 geheel of gedeeltelijk werkzaam zijn geweest bij een aangesloten onderneming;
- o Gemoedsbezwaarde (ex-) werknemers.

Aanspraken opgebouwd tot en met 31 december 2014

1. *Toepassing reglement*

Voor de volgende groepen:

- o Deelnemers, die geheel of gedeeltelijk werkzaam zijn bij een aangesloten onderneming;
- o Deelnemers, die arbeidsongeschikt zijn geworden en voor wie de pensioenopbouw wordt voortgezet wegens volledige arbeidsongeschiktheid;
- o Deelnemers, die arbeidsongeschikt zijn geworden en voor wie de pensioenopbouw wordt voortgezet wegens gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid;
- o Deelnemers, die op 1 januari 2015 op vrijwillige basis de pensioenopbouw voortzetten;
- o Gewezen deelnemers, die voor 31 december 2014 geheel of gedeeltelijk werkzaam zijn geweest bij een aangesloten onderneming;
- o Gemoedsbezwaarde (ex-) werknemers;

zijn de pensioenreglementen 2006 en 2014 vervangen door het pensioenreglement 2015. Het pensioenreglement 2015 is vervolgens voor de hiervoor genoemde groepen vervangen door onderhavig pensioenreglement 2020 dat per 1 januari 2018 in werking is getreden. Pensioenreglement 2020 is dan ook voor de hiervoor genoemde groepen van toepassing met inachtneming van hetgeen bepaald is in dit artikel.

2. Omzetting per 1 januari 2015 van de tot en met 31 december 2014 opgebouwde aanspraken op ouderdomspensioenen
 - a. De per 31 december 2014 op grond van het pensioenreglement 2014 opgebouwde aanspraken op ouderdomspensioenen respectievelijk spaarbedragen van (gewezen) deelnemers respectievelijk gemoedsbezwaarde werknemers als genoemd in lid 1 van dit artikel, zijn per 1 januari 2015 omgezet en toegevoegd aan de aanspraken op ouderdomspensioenen respectievelijk aan de spaarbedragen die op grond van het onderhavige pensioenreglement 2020 worden opgebouwd respectievelijk gespaard.
 - b. De omzetting heeft plaatsgevonden op basis van een door het bestuur vastgestelde actuariële gelijkwaardige omzettingsvoet, die voor mannen en vrouwen gelijk is en onafhankelijk is van de leeftijd van een (gewezen) deelnemer op de omzettingsdatum zijnde 1 januari 2015. De omzettingsvoet is vastgesteld op x %. Het ouderdomspensioen, waarvoor als pensioendatum geldt de 1e van de maand, waarin de deelnemer 67 jaar wordt, is voor iedere (gewezen) deelnemer berekend door het ouderdomspensioen, waarvoor als pensioendatum geldt de 1e van de maand, waarin de (gewezen) deelnemer 65 jaar wordt, te vermenigvuldigen met de omzettingsvoet.
 - c. De per 31 december 2014 op grond van pensioenreglement 2006 opgebouwde aanspraken op ouderdomspensioenen, waarvoor op grond van pensioenreglement 2014 als pensioendatum geldt de 1^e van de maand, waarin de (gewezen) deelnemer 65 jaar wordt, zijn omgezet in opgebouwde aanspraken op ouderdomspensioenen, waarvoor als pensioendatum geldt de 1^e van de maand, waarin de (gewezen) deelnemer 67 jaar wordt.
 - d. De aanspraken op (bijzonder) partnerpensioenen die door de (gewezen) deelnemer ingevolge het op 31 december 2014 geldende pensioenreglement 2014 van de stichting tot en met 31 december 2014 zijn opgebouwd, zijn niet per 1 januari 2015 omgezet. De in de vorige volzin bedoelde aanspraken op (bijzonder) partnerpensioenen zijn per 31 december 2014 premievrij gemaakt op grond van het in artikel 20 van pensioenreglement 2006 bepaalde en tot en met 31 december 2017 – voorwaardelijk – verhoogd op grond van het bepaalde in artikel 28 van het onderhavige pensioenreglement 2015. Vanaf 1 januari 2018 worden de aanspraken verhoogd conform onderhavig pensioenreglement 2020.
 - e. De aanspraken op wezenpensioenen die door de (gewezen) deelnemer ingevolge het op 31 december 2014 pensioenreglement 2014 van de stichting tot die datum zijn opgebouwd zijn na vaststelling per 1 januari 2015 omgezet in aanspraken op wezenpensioenen, welke aanspraken zullen worden geacht te zijn opgebouwd ingevolge het onderhavige pensioenreglement 2020;
 - f. De per 31 december 2014 op grond van pensioenreglement 2014 door de gemoedsbezwaarde (ex-) werknemer gespaarde bedragen, waarvoor op grond van pensioenreglement 2014 als uitkeringsdatum geldt de 1^e van de maand, waarin de gemoedsbezwaarde (ex-)werknemer 65 jaar wordt, zijn omgezet in spaarbedragen, waarvoor als uitkeringsdatum geldt de 1^e van de maand, waarin de gemoedsbezwaarde (ex-) werknemer 67 jaar wordt.
3. Iedere (gewezen) deelnemer respectievelijk gemoedsbezwaarde (ex-) werknemer als bedoeld in de leden 1 en 2 van dit artikel heeft een schriftelijke opgave van de hierboven bedoelde omzetting ontvangen.

Artikel 44 Bijzondere hardheid

1. Indien de toepassing van dit reglement in een bepaald, niet van algemene aard zijnd geval aanleiding zou geven tot bijzondere hardheid, is het bestuur bevoegd daarvan in zoverre af te wijken, dat aansluiting wordt gevonden bij de gedachten, die aan de opzet en het doel van de stichting ten grondslag liggen.
2. Indien de in het voorafgaande lid bedoelde afwijking daaruit zou bestaan, dat de stichting nieuwe of grotere verplichtingen op zich neemt, behoeft het bestuur daartoe het advies van de actuaris.

Artikel 45 Niet aan het fonds afgedragen premie

Indien de aangesloten onderneming de premie niet aan de stichting heeft betaald, wordt voor de vaststelling van de pensioenaanspraken van de deelnemer en zijn nagelaten betrekkingen de premie geacht aan de stichting te zijn betaald, tenzij:

1. het premie betreft die verschuldigd is over de in artikel 64, lid 1, onder c, van de Werkloosheidswet bedoelde periode;
2. er sprake is van boze opzet bij de aangesloten onderneming en werknemer. Hiervan is in ieder geval sprake indien het premie betreft die verschuldigd is door een aangesloten onderneming, die welbewust de premie niet heeft betaald én gebleken is dat de werknemer daarmee heeft ingestemd;
3. het premie betreft die verschuldigd is door een in een andere lidstaat gevestigde werkgever, die zich niet heeft aangemeld bij de stichting én de stichting in redelijkheid niet kon weten dat de werkgever werknemers in Nederland te werk heeft gesteld; of
4. om een andere reden niet van de stichting kan worden verwacht dat het pensioenaanspraken aan de deelnemer of zijn nagelaten betrekkingen toekent.

15 Inwerkingtreding

Artikel 46 Inwerkingtreding

Dit reglement is op 1 januari 2018 in werking getreden en laatstelijk gewijzigd op 7 juli 2020, met terugwerkende kracht tot 1 januari 2020.

Bijlage A: Ruilvoeten en afkoopvoeten

Afkortingen

OP	:	ouderdomspensioen
PP	:	partnerpensioen
WZP	:	wezenpensioen

Uitruil PP in OP (artikel 14b, lid 1, pensioenreglement)

De (gewezen) deelnemer die tot 2002, dan wel vanaf 2006 partnerpensioen heeft opgebouwd, kan op de pensioneringsdatum dit partnerpensioen geheel of gedeeltelijk uitruilen in een hoger direct ingaand ouderdomspensioen. Na uitruil vervalt het partnerpensioen voor zover dit is uitgeruild. Als een gewenste leeftijd niet in de tabel is opgenomen kan deze door middel van lineaire interpolatie worden verkregen.

Bij pensionering op leeftijd	Leidt een uitruil van PP tot een verhoging van het direct ingaand OP van
62	33,36%
63	34,54%
64	35,76%
65	37,03%
66	38,33%
67	39,66%

Toelichting:

Stel een ouderdomspensioen bij pensionering op 67 jaar is € 10.000. Er is een partnerpensioen van € 5.000 opgebouwd. Als gekozen wordt het partnerpensioen geheel uit te ruilen in een hoger direct ingaand ouderdomspensioen, dan wordt het ouderdomspensioen verhoogd met € 1.983,- ($5.000 / 100 \times 39,66,-$).

Uitruil OP in PP (artikel 14b, lid 2, pensioenreglement)

Op de pensioneringsdatum en bij beëindiging van de deelneming kan de (gewezen) deelnemer een deel van zijn opgebouwde ouderdomspensioen uitruilen in een hoger partnerpensioen. Na uitruil vervalt het ouderdomspensioen voor zover dit is uitgeruild. Als een gewenste leeftijd niet in de tabel is opgenomen kan deze door middel van lineaire interpolatie worden verkregen.

Bij pensionering op leeftijd	Leidt een uitruil van direct ingaand OP tot een verhoging van het PP van
62	299,80%
63	289,52%
64	279,64%
65	270,07%
66	260,91%
67	252,14%
68	243,62%
69	235,44%
70	227,57%
71	219,91%
72	212,63%

Bij ontslag op leeftijd	Leidt een uitruil van OP (ingaand op 67 jaar) tot verhoging van het PP van	Bij ontslag op leeftijd	Leidt een uitruil van OP (ingaand op 67 jaar) tot verhoging van het PP van
20	298,30%	44	238,80%
21	295,05%	45	237,01%
22	291,85%	46	235,27%

23	288,70%	47	233,58%
24	285,63%	48	232,04%
25	282,65%	49	230,59%
26	279,79%	50	229,26%
27	277,03%	51	228,11%
28	274,33%	52	227,16%
29	271,73%	53	226,42%
30	269,20%	54	225,90%
31	266,72%	55	225,62%
32	264,32%	56	225,67%
33	261,97%	57	225,97%
34	259,64%	58	226,60%
35	257,36%	59	227,56%
36	255,13%	60	228,84%
37	252,91%	61	230,56%
38	250,75%	62	232,61%
39	248,62%	63	235,14%
40	246,56%	64	238,23%
41	244,52%	65	241,80%
42	242,56%	66	245,95%
43	240,64%	67	250,88%

Toelichting:

Stel een ouderdompensioen op 60 jaar is € 10.000. Er is een partnerpensioen van € 5.000 opgebouwd. Als bij beëindiging van de deelneming gekozen wordt van het ouderdompensioen € 1.000,- uit te ruilen in een hoger partnerpensioen, dan wordt het partnerpensioen verhoogd met € 2.288,40 (1.000 x 228,84%).

Hoog-laag (artikel 14b, lid 3, pensioenreglement)

Het ouderdompensioen kan in plaats van het oorspronkelijke (gelijkblijvende) ouderdompensioen ook via een hoog/laag-uitkering uitgekeerd worden. Dit wil zeggen dat gedurende 5 jaar, 10 jaar of tot de voor de (gewezen) deelnemer geldende AOW-gerechtigde leeftijd een hoger ouderdompensioen wordt uitgekeerd en vervolgens levenslang een lager ouderdompensioen. Hierbij dient eerst rekening te worden gehouden met vervroeging of uitstel van het pensioen op grond van artikel 14 van dit pensioenreglement. Daarna wordt onderstaande tabel toegepast.

Hoge uitkering tot de voor de (gewezen) deelnemer geldende AOW-gerechtigde leeftijd

Onderstaande tabel geeft per € 100 ouderdompensioen het bedrag in euro's aan van het tijdelijke hoger ouderdompensioen en het daaropvolgende levenslange lager ouderdompensioen.

Pensioenleeftijd	1e periode tot AOW (66 jaar en 4 maanden)		1e periode tot AOW (66 jaar en 7 maanden)		1e periode tot AOW (66 jaar en 10 maanden)		1e periode tot AOW (67 jaar)	
	hoog	laag	hoog	laag	hoog	laag	hoog	laag
62	125,34	94,01	124,91	93,68	124,49	93,37	124,21	93,16
63	126,86	95,15	126,40	94,80	125,95	94,46	125,66	94,25
64	128,55	96,41	128,06	96,05	127,58	95,69	127,26	95,45
65	130,44	97,83	129,91	97,43	129,39	97,04	129,05	96,79
66	132,56	99,42	131,99	98,99	131,43	98,57	131,06	98,30

Hoge uitkering gedurende 5 jaar

Onderstaande tabel geeft per € 100 ouderdompensioen het bedrag in euro's aan van het tijdelijke hoger ouderdompensioen en het daaropvolgende levenslange lager ouderdompensioen.

Pensioenleeftijd	1e periode 5 jaar	
	hoog	laag
62	124,21	93,16
63	123,91	92,93
64	123,59	92,69
65	123,25	92,44
66	122,89	92,17
67	122,51	91,88

Hoge uitkering gedurende 10 jaar

Onderstaande tabel geeft per € 100 ouderdomspensioen het bedrag in euro's aan van het tijdelijke hoger ouderdomspensioen en het daaropvolgende levenslange lager ouderdomspensioen.

Pensioenleeftijd	1e periode 10 jaar	
	hoog	laag
62	116,70	87,53
63	116,23	87,17
64	115,73	86,80
65	115,21	86,41
66	114,67	86,00
67	114,10	85,58

Toelichting:

Als de (gewezen) deelnemer besluit om op 67 tot 72-jarige leeftijd een hoge uitkering te ontvangen en vervolgens levenslang een lage uitkering, dan doet hij afstand van een deel van zijn levenslange ouderdomspensioen en krijgt hij gedurende 5 jaar een hoger ouderdomspensioen.

De hoog/laag-uitkering is aan een fiscaal maximum gebonden. De hoge en de lage pensioenuitkering moeten binnen de verhouding 100:75 blijven. De lage uitkering bedraagt dus ten minste 75% van de hoge uitkering.

Laag-hoog (artikel 14b, lid 3, pensioenreglement)

Het ouderdomspensioen kan in plaats van het oorspronkelijke (gelijkblijvende) ouderdomspensioen ook via een laag/hoog-uitkering uitgekeerd worden. Dit wil zeggen dat gedurende 5 of 10 jaar een lager ouderdomspensioen wordt uitgekeerd en vervolgens levenslang een hoger ouderdomspensioen. Hierbij dient eerst rekening te worden gehouden met vervroeging of uitstel van het pensioen op grond van artikel 14a van dit pensioenreglement. Daarna wordt onderstaande tabel toegepast.

Lage uitkering gedurende 5 jaar

Onderstaande tabel geeft per € 100 ouderdomspensioen het bedrag in euro's aan van het tijdelijke lager ouderdomspensioen en het daaropvolgende levenslange hoger ouderdomspensioen.

Pensioenleeftijd	1e periode 5 jaar	
	laag	hoog
62	79,37	105,83
63	79,53	106,04
64	79,71	106,28
65	79,90	106,53
66	80,10	106,80
67	80,32	107,09

Lage uitkering gedurende 10 jaar

Onderstaande tabel geeft per € 100 ouderdomspensioen het bedrag in euro's aan van het tijdelijke lager ouderdomspensioen en het daaropvolgende levenslange hoger ouderdomspensioen.

Pensioenleeftijd	1e periode 10 jaar	
	laag	hoog
62	83,98	111,97
63	84,31	112,41
64	84,66	112,88
65	85,03	113,37
66	85,43	113,91
67	85,86	114,48

Toelichting:

Als de (gewezen) deelnemer besluit om op 67 tot 72-jarige leeftijd een lage uitkering te ontvangen en vervolgens levenslang een hoge uitkering, dan stelt hij een deel van zijn ouderdomspensioen uit en krijgt hij vanaf 5 jaar later een hoger levenslang ouderdomspensioen.

De laag/hoog-uitkering is aan een fiscaal maximum gebonden. De hoge en de lage pensioenuitkering moeten binnen de verhouding 100:75 blijven. De lage uitkering bedraagt dus ten minste 75% van de hoge uitkering.

Afkoop (artikel 23, 24 en 25 pensioenreglement)

Afkoopvoeten OP en PP

Afkoopbedrag in € per € 1,- opgebouwde aanspraak (op de pensioendatum).

Als een gewenste leeftijd niet in de tabel is opgenomen kan deze door middel van lineaire interpolatie worden verkregen.

Leeftijd	Afkoopvoet uitgesteld OP	Afkoopvoet latent PP	Afkoopvoet ingegaan OP	Afkoopvoet latent PP (pensionering)	Afkoopvoet ingegaan PP
20	10,4822	3,5139			51,5205
21	10,6550	3,6112			51,0962
22	10,8296	3,7107			50,6619
23	11,0059	3,8123			50,2175
24	11,1840	3,9156			49,7626
25	11,3635	4,0203			49,2968
26	11,5446	4,1261			48,8208
27	11,7270	4,2331			48,3338
28	11,9103	4,3416			47,8361
29	12,0948	4,4510			47,3275
30	12,2802	4,5617			46,8078
31	12,4661	4,6739			46,2765
32	12,6528	4,7870			45,7338
33	12,8397	4,9012			45,1790
34	13,0265	5,0171			44,6133
35	13,2132	5,1342			44,0364
36	13,3995	5,2521			43,4475
37	13,5848	5,3713			42,8471
38	13,7689	5,4910			42,2351
39	13,9515	5,6115			41,6116

40	14,1321	5,7318			40,9766
41	14,3104	5,8523			40,3307
42	14,4859	5,9722			39,6745
43	14,6580	6,0912			39,0071
44	14,8263	6,2088			38,3285
45	14,9900	6,3246			37,6412
46	15,1483	6,4387			36,9431
47	15,3004	6,5504			36,2378
48	15,4479	6,6573			35,5236
49	15,5912	6,7615			34,7999
50	15,7310	6,8616			34,0665
51	15,8681	6,9563			33,3248
52	16,0035	7,0450			32,5768
53	16,1381	7,1276			31,8218
54	16,2727	7,2035			31,0577
55	16,4082	7,2725			30,2874
56	16,5456	7,3317			29,5106
57	16,6839	7,3833			28,7271
58	16,8259	7,4253			27,9375
59	16,9713	7,4581			27,1442
60	17,1188	7,4806			26,3440
61	17,2716	7,4913			25,5424
62	17,4277	7,4922	22,3500	7,4549	24,7377
63	17,5890	7,4802	21,5356	7,4384	23,9272
64	17,7571	7,4536	20,7245	7,4112	23,1126
65	17,9316	7,4159	19,9156	7,3742	22,2950
66	18,1160	7,3656	19,1116	7,3249	21,4760
67	18,3134	7,2996	18,3134	7,2633	20,6566
68					19,8352
69					19,0179
70					18,2026
71					17,3895
72					16,5828
73					15,7793
74					14,9833
75					14,1955
76					13,4186
77					12,6541
78					11,9045
79					11,1707
80					10,4531
81					9,7610
82					9,0922
83					8,4475
84					7,8299
85					7,2365
86					6,6732
87					6,1423
88					5,6461

89					5,1757
90					4,7401
91					4,3405
92					3,9644
93					3,6187
94					3,3034
95					3,0190
96					2,7662
97					2,5478
98					2,3542
99					2,1834
100					2,0354

Afkoopvoeten WzP

Afkoopbedrag in € per € 1,- wezenpensioen.

Als een gewenste leeftijd niet in de tabel is opgenomen kan deze door middel van lineaire interpolatie worden verkregen.

Leeftijd	Afkoopvoet
0	23,2272
1	22,3367
2	21,4377
3	20,5299
4	19,6138
5	18,6897
6	17,7580
7	16,8194
8	15,8734
9	14,9195
10	13,9581
11	12,9896
12	12,0139
13	11,0314
14	10,0428
15	9,0487
16	8,0503
17	7,0485
18	6,0439
19	5,0378
20	4,0312
21	3,0251
22	2,5191
23	2,0131
24	1,5077
25	1,0035
26	0,5009
27	0,0000

Geldigheidsduur factoren

De in het pensioenreglement inclusief de in deze bijlage opgenomen factoren zijn geldig tot en met 31 december 2020. Het bestuur houdt de mogelijkheid open de factoren tussentijds aan te passen indien daar gegronde of wettelijke redenen voor zijn.

Bijlage B: Aanvullend pensioenreglement (excedentregeling)

Artikel 1 Begripsbepaling

In dit aanvullende pensioenreglement zijn - voor zover daar niet van wordt afgeweken - de begripsbepalingen uit het pensioenreglement van de "Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Houtverwerkende Industrie en Jachtbouw" van overeenkomstige toepassing.

Voorts gelden de volgende definities:

pensioenreglement:	het pensioenreglement van de stichting;
excedentregeling:	de onderhavige regeling van de stichting;
de werkgever:	de aangesloten onderneming als bedoeld in het pensioenreglement, met wie de stichting een overeenkomst heeft die voorziet in uitvoering van de excedentregeling;
Jaarloon	het jaarloon als bedoeld in artikel 9 lid 2 van het pensioenreglement
grensloon	het maximum jaarloon als bedoeld in artikel 9 lid 4 van het pensioenreglement.
Maximum jaarloon:	maximum pensioengevend salaris zoals bepaald in artikel 18ga van de Wet op de loonbelasting;

Artikel 2 Karakter van de excedentregeling

De excedentregeling als omschreven in deze bijlage van het pensioenreglement is een uitkeringsovereenkomst als omschreven in artikel 1 van de Pensioenwet.

Artikel 3 Deelnemerschap en einde deelneming

1. Deelnemer is de werknemer die
 - a. werkzaam is bij de werkgever en ingevolge het pensioenreglement deelnemer is in de stichting; en
 - b. een jaarloon heeft dat hoger is dan het grensloon; en
 - c. waarvan de werkgever een overeenkomst ter uitvoering van de excedentregeling heeft gesloten met de stichting.
2. Met inachtneming van het bepaalde in het eerste lid, vangt de deelneming aan bij indiensttreding dan wel op 1 januari van het jaar volgend op het jaar waarin het jaarloon het grensloon heeft overschreden.
3. Het deelnemerschap eindigt:
 - a. op de pensioneringsdatum, maar uiterlijk op de pensioendatum;
 - b. bij overlijden van de deelnemer voor de pensioendatum;
 - c. door het verlies van de hoedanigheid van werknemer of het eindigen van de feitelijke deelneming ten gevolge van een door het bestuur genomen besluit tot vrijstelling van de verplichting tot deelname aan het pensioenreglement van de stichting;
 - d. op het moment dat het jaarloon van de deelnemer onder het geldende grensloon daalt.

Artikel 4 Pensioenaanspraken

Met inachtneming van de bepalingen in de excedentregeling geeft de deelneming aanspraak op:

1. ouderdomspensioen ten behoeve van de deelnemer of gewezen deelnemer;
2. partnerpensioen ten behoeve van de partner van de deelnemer, uit te keren na diens overlijden. Een gewezen deelnemer of gepensioneerde kan recht op partnerpensioen hebben als de deelnemer ervoor gekozen heeft om een deel van zijn ouderdomspensioen om te zetten in partnerpensioen;
3. wezenpensioen ten behoeve van de kinderen van de deelnemer, uit te keren na diens overlijden.

Artikel 5 Financiering

1. Voor iedere deelnemer wordt jaarlijks een door het bestuur per 1 januari van enig kalenderjaar vastgestelde premie geheven voor de financiering van de excedentregeling. Deze premie is door de werkgever verschuldigd.
2. De premie als bedoeld in lid 1 is voor alle deelnemers voor het jaar 2020 vastgesteld op 29,30% van de excedentgrondslag.
3. Het bestuur kan besluiten de premie als bedoeld in lid 2 te wijzigen en per werkgever vast te stellen op basis van de leeftijd en het geslacht van de deelnemers van de betreffende werkgever en de van toepassing zijnde actuariële grondslagen die de stichting hanteert bij het vaststellen van de kostendeekkende premie voor de pensioenregeling zoals vastgelegd in het pensioenreglement. Een dergelijke wijziging zal niet eerder van kracht zijn dan 1 januari van het jaar volgend op het jaar waarin aan de werkgever mededeling is gedaan van de desbetreffende wijziging.
4. De werkgever en de deelnemer kunnen overeenkomen dat een deel van de aan de werkgever in rekening gebrachte premie voor rekening van de deelnemer komt. Het deel dat door de deelnemer verschuldigd zal zijn, zal met inachtneming van de wettelijke regels terzake worden vastgesteld. Indien het bepaalde in dit lid toepassing vindt, zal de werkgever het door de deelnemer verschuldigde deel inhouden op diens salaris.

Artikel 6 Excedentgrondslag

1. De excedentgrondslag wordt jaarlijks vastgesteld, voor de eerste maal in het kalenderjaar waarin de deelneming (opnieuw) aanvangt en voor de laatste maal in het kalenderjaar, waarin de deelneming eindigt.
2. De excedentgrondslag is gelijk aan het in enig jaar geldende jaarloon verminderd met het geldende grensloon. Voor de bepaling van de pensioengrondslag geldt een maximum jaarloon zoals opgenomen in artikel 1 van deze bijlage.

Artikel 7 Ouderdomspensioen

Het jaarlijks ouderdomspensioen bedraagt vanaf 1 januari 2018 voor ieder deelnemersjaar voor zover dit is gelegen voor de eerste maand van de 67e verjaardag van de deelnemer, 1,738% van de excedentgrondslag in het desbetreffende jaar van deelneming.

Artikel 8 Risico Partnerpensioen

Bij overlijden van een deelnemer bedraagt het jaarlijks partnerpensioen de som van:

- a. 70% van het ouderdomspensioen dat, in afwijking op hetgeen bepaald is in artikel 7 van deze excedentregeling, opgebouwd zou zijn op basis van deze excedentregeling vanaf 1 januari 2018, dan wel de datum van aanvang van de deelneming aan deze excedentregeling indien die is gelegen na 1 januari 2018, tot aan de overlijdensdatum op basis van een percentage van 1,85;
- b. 70% van het ouderdomspensioen, dat in afwijking op hetgeen bepaald is in artikel 7 van deze excedentregeling, opgebouwd had kunnen worden op basis van deze excedentregeling vanaf de overlijdensdatum tot aan de pensioendatum op basis van een percentage van 1,85;
- c. 70% van het over de periode 2015 tot 2018 op basis van deze excedentregeling opgebouwde ouderdomspensioen, mits het deelnemerschap aan deze excedentregeling onafgebroken heeft doorgelopen vanaf 2015 tot en met het moment van overlijden van de deelnemer;
- d. 70% van het over de periode 2013 tot 2015 op basis van deze excedentregeling opgebouwde ouderdomspensioen, mits het deelnemerschap aan deze excedentregeling onafgebroken heeft doorgelopen vanaf 2013 tot en met het moment van overlijden van de deelnemer.

Artikel 9 Risico Wezenpensioen

Het jaarlijks wezenpensioen bedraagt voor ieder kind 20% van het partnerpensioen als bedoeld in artikel 8 van deze excedentregeling.

Artikel 10 Overgangsbepalingen

1. De deelnemers die tot en met 31 december 2012 op grond van de pensioenregeling van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de sector Waterrecreatie en de Kunststoffen en Houten Jachtbouw ouderdompensioen hebben opgebouwd over het salaris dat meer bedraagt dan het grensloon, worden geacht per 1 januari 2013 deel te nemen aan de onderhavige excedentregeling.
2. De werkgevers van de deelnemers als bedoeld in lid 1 sluiten per 1 januari 2013 een overeenkomst met de stichting als bedoeld in artikel 3 lid 1 sub c. van deze excedentregeling.
3. Deelnemers aan de onderhavige excedentregeling zijn eveneens de werknemers in dienst van werkgevers als bedoeld in lid 2 van dit artikel waarvan het jaarloon eerst vanaf 1 januari 2013 het grensloon overstijgt.

Artikel 11 Slotbepaling

1. De uitvoering van de excedentregeling vindt plaats met inachtneming van het terzake bepaalde in het pensioenreglement, tenzij anders is bepaald.
2. Het pensioenreglement van de stichting is van overeenkomstige toepassing op de excedentregeling, voor zover daarvan in deze excedentregeling niet uitdrukkelijk wordt afgeweken.
In ieder geval blijven buiten toepassing de volgende bepalingen van het pensioenreglement:
 - Artikel 27;
 - Artikel 42;
 - Artikel 43.
3. Bij toepassing van het bepaalde in de vorige leden, is het oordeel van het bestuur beslissend.

Artikel 12 Inwerkingtreding

Deze excedentregeling is op 1 januari 2013 in werking getreden en laatstelijk gewijzigd op 7 juli 2020, met terugwerkende kracht tot 1 januari 2020.

Bijlage C: Gemoedsbezwaarde werknemers

Artikel 1 Gemoedsbezwaarde werknemers

1. De persoon die gemoedsbezwaren heeft tegen iedere vorm van verzekering kan door het bestuur op zijn verzoek worden vrijgesteld van de verplichting tot deelneming aan de pensioenregeling van de stichting.
2. De vrijstelling wordt aangevraagd door het indienen van een door de aanvrager ondertekende verklaring. Deze verklaring houdt tenminste in dat de aanvrager overwegende gemoedsbezwaren heeft tegen elke vorm van verzekering en daarom noch zichzelf, noch iemand anders, noch zijn eigendommen heeft verzekerd. Uit een door de werkgever ingediende verklaring moet voorts blijken of deze ook gemoedsbezwaren heeft tegen de nakoming van de hem als werkgever opgelegde verplichtingen.
3. De in lid 2 bedoelde verklaring wordt ingediend bij de stichting. De stichting onderzoekt of deze verklaring in overeenstemming met de waarheid is.
4. Als de verklaring naar de mening van de stichting in overeenstemming met de waarheid is, verleent de stichting de vrijstelling. Aan de vrijstelling kunnen voorwaarden worden verbonden die noodzakelijk zijn in verband met de administratie van de stichting. Aan een werkgever die heeft verklaard geen gemoedsbezwaren te hebben tegen de nakoming van de hem als werkgever opgelegde verplichtingen, kan op die grond een vrijstelling van de hem anders dan in zijn hoedanigheid van werkgever opgelegde verplichtingen niet worden geweigerd.
5. De stichting reikt een bewijs uit van de verleende vrijstelling.
6. De persoon die is vrijgesteld, betaalt aan de stichting dezelfde bijdragen welke hij verschuldigd zou zijn als hij geen vrijstelling had. De betaling geschiedt in de vorm van spaarbijdragen. Het voorgaande geldt ook voor de niet vrijgestelde werkgever van de werknemer die wel is vrijgesteld.
7. Een werknemer die niet is vrijgesteld en in dienst is van een werkgever die wel is vrijgesteld, betaalt de door hem verschuldigde bijdragen rechtstreeks aan de stichting. Voor deze werknemer geldt dat hij als deelnemer wordt aangemerkt in de zin van het pensioenreglement.
8. Als een werknemer die niet is vrijgesteld in dienst is van een werkgever die wel is vrijgesteld daartoe aan de stichting een verzoek doet, worden de door de werkgever al betaalde spaarbijdragen en door de stichting nog niet uitgekeerde, alsmede de door de werkgever nog verschuldigde spaarbijdragen omgezet in evenredige pensioenaanspraken ten behoeve van die werknemer. De uit de omzetting te verkrijgen pensioenaanspraken zijn gelijksoortig aan die welke de betrokken werknemer reeds aan zijn deelneming in de pensioenregeling ontleent, en waarop zij een aanvulling vormen. De grootte van deze aanvullingen wordt individueel bepaald op actuariële grondslagen.
9. De op grond van lid 6 betaalde spaarbijdragen worden door of namens de stichting geboekt op een die persoon betreffende spaarrekening.
10. Elke werknemer voor wie bij de stichting een spaarrekening bestaat, ontvangt tot het bereiken van de 67-jarige leeftijd van de stichting jaarlijks een opgave van de stand van die rekening, zoals zij wordt gevormd door de betaalde bedragen vermeerderd met rente op basis van het gemiddelde netto directe rendement van de beleggingen van de stichting over het boekjaar, dat voorafgaat aan het jaar waarover de (laatste) rentebijdrage plaatsvindt, en verminderd met administratiekosten.
- 10a. Op verzoek van de gemoedsbezwaarde werknemer kunnen de gespaarde bedragen eerder of later, doch niet eerder dan de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de gemoedsbezwaarde werknemer de leeftijd bereikt die gelegen is vijf jaar voor de voor de gemoedsbezwaarde werknemer geldende AOW-gerechtigde leeftijd of later dan de eerste dag van

de maand waarin de gemoedsbezwaarde werknemer de leeftijd bereikt die gelegen is vijf jaar na de voor de gemoedsbezwaarde werknemer geldende AOW-gerechtigde leeftijd, uitgekeerd worden. Ook in dat geval worden de gespaarde bedragen vanaf dat moment in gelijke termijnen gedurende 15 jaar uitgekeerd.

11. Het gespaarde bedrag voor de vervangende uitkering van het ouderdomspensioen, partnerpensioen of wezenpensioen wordt aansluitend aan het bereiken van de pensioendatum in gelijke termijnen uitgekeerd gedurende ten minste 15 en ten hoogste 25 jaar. De vastgestelde termijnen worden jaarlijks per 1 januari verhoogd met de rente als bedoeld in lid 10.
12. Bij het overlijden van de uitkeringsgerechtigde werknemer voordat de uitkeringen zijn ingegaan, worden de spaarbedragen aangewend voor een uitkering aan de partner. De periode waarover voor de partner een uitkering wordt vastgesteld bedraagt ten minste 15 en ten hoogste 25 jaar. Ingeval geen sprake is van een partner, maar wel van één of meer wezen, wordt het gespaarde kapitaal aangewend voor een uitkering aan de wezen. Voor de uitkeringsperiode wordt aangesloten bij het pensioenreglement. Het bepaalde in de laatste volzin van lid 11 is van overeenkomstige toepassing. Bij afwezigheid van een partner en wezen wordt het gespaarde kapitaal aangewend voor een eenmalige uitkering aan de erfgenamen.
13. Bij overlijden van de werknemer nadat de uitkeringen zijn ingegaan wordt de betaling van de vastgestelde uitkeringen voor de nog resterende periode voortgezet ten behoeve van de partner. Indien een partner ontbreekt, geschiedt de uitkering ten behoeve van de wezen. Het bepaalde in de laatste volzin van lid 11 is van overeenkomstige toepassing. Bij afwezigheid van een partner en wezen wordt het nog niet tot uitkering gekomen spaarbedrag aangewend voor een eenmalige uitkering aan de erfgenamen.
14. De vrijstelling wordt door de stichting ingetrokken:
 - op verzoek van de persoon aan wie de vrijstelling is verleend;
 - als naar het oordeel van de stichting de gemoedsbezwaren op grond waarvan de vrijstelling is verleend, niet langer geacht kunnen worden te bestaan.
15. De vrijstelling kan door de stichting worden ingetrokken als de betrokkene de bij de vrijstelling gestelde voorwaarden niet of niet behoorlijk naleeft.
16. Met ingang van het tijdstip, waarop een vrijstelling wordt ingetrokken, herleven alle statutaire en reglementaire verplichtingen jegens de stichting en ook de toekomstige pensioenrechten. Met betrekking tot de dan achterliggende tijd worden bestaande spaarrekeningen – naar keuze van de voorheen vrijgestelde – in stand gelaten en komen nog voor verdere rentebijdriving en aftrek wegens administratiekosten in aanmerking, of worden omgezet in evenredige pensioenaanspraken ten behoeve van betrokkene(n), een en ander onverminderd het in lid 8 gestelde.
17. Als bij toepassing van het elfde of twaalfde lid de uitkering op jaarbasis niet meer bedraagt dan de wettelijke grens die daarvoor op dat moment geldt, wordt het spaarsaldo eenmalig uitgekeerd aan de werknemer, de partner of de kinderen.

Bijlage D: Klachten en geschillen

Artikel 1 Klachtenbehandeling

1. Een deelnemer, gewezen deelnemer, andere aanspraakgerechtigde of pensioengerechtigde heeft het recht bij de administrateur een klacht in te dienen over de uitvoering van dit pensioenreglement. De klacht dient schriftelijk of per e-mail te worden ingediend. De klacht bevat zo duidelijk mogelijk een omschrijving van de wijze van uitvoering van de werkzaamheden waarover geklaagd wordt.
2. De klacht wordt als volgt afgehandeld.
 - a. De administrateur stuurt binnen drie werkdagen na de dag van ontvangst van de klacht aan klager een schriftelijke bevestiging van ontvangst van de klacht, tenzij de klacht binnen een week afgehandeld kan worden. De ontvangstbevestiging bevat een beschrijving van de te volgen procedure en de te verwachten behandelingsduur.
 - b. De klacht dient binnen veertien dagen na de dag van ontvangst te zijn afgehandeld. Indien de klacht niet binnen deze termijn kan worden afgehandeld, deelt de administrateur dit vóór het einde van die termijn schriftelijk aan klager mee, waarbij een nieuwe afhandelingstermijn wordt vermeld.
 - c. Klager wordt in de gelegenheid gesteld zijn standpunt nader toe te lichten, indien dit noodzakelijk is voor de goede afhandeling van zijn klacht.
 - d. Klager kan zich ter behartiging van zijn belangen laten vertegenwoordigen door een raadsman.
 - e. Klager heeft recht op inzage in het klachtdossier in overeenstemming met het privacy reglement van de administrateur, dat overigens ten aanzien van de klachtenprocedure onverkort van toepassing is.
 - f. Het oordeel over de klacht dient gebaseerd te zijn op een toereikend onderzoek en op voor klager kenbare feiten en stukken.
 - g. De beslissing dient te berusten op een deugdelijke motivering en dient op alle onderdelen van de klacht in te gaan. De beslissing bevat een oordeel over de vraag of de wijze van uitvoering van de werkzaamheden waarover geklaagd wordt voldoende zorgvuldig jegens klager is geweest.
 - h. Indien na een gedegen onderzoek vastgesteld wordt, dat het niet mogelijk is de ware toedracht met zodanige zekerheid te achterhalen dat daarop een oordeel gebaseerd kan worden, kan het geven van een oordeel achterwege blijven.
 - i. De beslissing op de klacht wordt schriftelijk aan klager meegedeeld, tenzij klager heeft aangegeven daarop geen prijs te stellen.
3. Indien klager het niet eens is met de beslissing van de administrateur, heeft klager het recht in beroep te gaan bij het bestuur. Dit wordt bij de beslissing op de klacht aan klager meegedeeld. Klager kan binnen veertien dagen nadat hij over de beslissing op de klacht is geïnformeerd, schriftelijk of per e-mail verzoeken de klacht aan het bestuur voor te leggen. Dit verzoek bevat zo duidelijk mogelijk een omschrijving van de redenen waarom naar het oordeel van klager de beslissing op de klacht niet in stand kan blijven. Het bestuur geeft een oordeel over de vraag of de beslissing op de klacht in redelijkheid genomen had kunnen worden.
4. Indien het bestuur de beslissing van de administrateur bevestigt, heeft klager het recht een beroep te doen op de Ombudsman Pensioenen. Dit wordt bij de beslissing van het bestuur aan klager meegedeeld. De klacht wordt als volgt afgehandeld.
 - a. De Ombudsman neemt klachten in behandeling, die betrekking hebben op de uitvoering van dit reglement.
 - b. De Ombudsman neemt een klacht niet in behandeling indien:
 - klager geen gebruik gemaakt heeft van de mogelijkheid een klacht in te dienen bij de administrateur, dan wel klager, indien hij het niet eens is met de beslissing van de administrateur, niet in beroep is gegaan bij het bestuur;
 - hem bekend is dat deze in handen van een advocaat is gesteld of aan het oordeel van de rechter is onderworpen.
 - c. Klachten kunnen zowel schriftelijk als mondeling aan de Ombudsman worden voorgelegd.
 - d. De Ombudsman kan te allen tijde deskundigen raadplegen bij de behandeling van bij hem ingediende klachten.
 - e. De Ombudsman handelt een klacht af door het geven van een schriftelijk advies dat hij uitsluitend aan klager en het bestuur ter kennis brengt.

- f. Indien het bestuur besluit het advies van de Ombudsman niet op te volgen, stelt de stichting klager en de Ombudsman daarvan schriftelijk en gemotiveerd in kennis. Voorts doet de Ombudsman daarvan mededeling aan de voorzitter van het bestuur van de Vereniging van Bedrijfstakpensioenfondsen onder overlegging van het uitgebrachte advies.

Artikel 2 Geschillen

1. Een deelnemer, gewezen deelnemer, andere aanspraakgerechtigde of pensioengerechtigde die een geschil heeft met de stichting inzake een besluit van het bestuur, niet zijnde een besluit van algemene strekking of een besluit als bedoeld in artikel 1 kan dit geschil voorleggen aan de Ombudsman Pensioenen. De leden 2 tot en met 4 van artikel 1 zijn eveneens van toepassing.
2. Degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit over vrijstelling is betrokken, kan tegen een besluit om vrijstelling te verlenen of te weigeren of in te trekken, dan wel tegen de daaraan verbonden voorwaarden, bezwaar maken bij het bestuur. Het bezwaarschrift wordt door belanghebbende ingediend binnen zes weken na de dag waarop het besluit bekend is gemaakt. Het bezwaarschrift wordt ondertekend en bevat ten minste de naam en het adres van de indiener, de dagtekening, een omschrijving van het bestreden besluit en de gronden van het bezwaar.
3. De belanghebbende kan tegen een besluit op het bezwaarschrift beroep instellen bij de rechtbank te Rotterdam, sector bestuursrecht. Het beroepschrift wordt ingediend binnen zes weken na de dag waarop het besluit bekend is gemaakt. Het beroepschrift wordt ondertekend en bevat ten minste de naam en het adres van de indiener, de dagtekening, een omschrijving van het bestreden besluit en de gronden van het beroep. Tevens wordt een afschrift van het bestreden besluit bijgevoegd.